

„Z glavo pokonci“ v Ženevo

Vzhod in Zapad se prizadevata za konferenco „velikih štirih“

Tako na Vzhodu kakor tudi na Zapadu so v polnem teku priprave za pomembno konferenco vladnih šefov štirih vellesil, ki se bo pričela 18. julija v Ženevi. Pomen bližnje konference poudarjajo vsi državniki Amerike, Anglije, Francije in Sovjetske zveze in je iz posameznih izjav razvidno, da pričakujejo na obeh straneh gotov popust v napetosti medsebojnih odnosov. Sicer prevladuje mnenje, da Ženeva ne bo prinesla nobenih konkretnih rezultatov, splošno pa pričakujejo, da bo ob tej priložnosti mogoče doseči in začrtati okvirne smernice za nadaljnje razgovore.

Posebno zaposleni z vprašanjem ženevske konference so na Zapadu, kjer so izdelali že podrobne načrte za razgovore s Sovjetsko zvezo, pa tudi v Moskvi se temeljito bavijo s tem vprašanjem.

V okviru praznika neodvisnosti Združenih držav Amerike je bil v ameriškem poslaništvu v Moskvi velik sprejem, katerega so se tokrat udeležili tudi najvišji sovjetski voditelji. Ob tej priložnosti je imel generalni sekretar KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev daljši nagovor, v katerem je zavzel stališče do odnosov med Vzhodom in Zapadom ter do bližnje konference »štirih velikih« v Ženevi.

Hruščev je med drugim dejal, da se gotovi krogi na Zapadu sprašujejo, zakaj da je Sovjetska zveza v zadnjem času dala vrsto predlogov, ki so bili na Zapadu zelo ugodno sprejeti, in poudaril, da jih niso dali zato, da bi komur koli ugodili, marveč zato, ker so bili to edino dobri in konkretni predlogi. Nikakor ne drži — je izjavil —, da smo jih napravili zato,

ker smo bili k temu prisiljeni, nasprotno lahko povem, da ne bi nikoli prišlo do sporazuma, če bi mi mislili enako kot mislijo drugi. Mi hočemo sporazum na poštenih podlagi, medtem ko bi drugi hoteli čakati, da bi mi imeli polomljene noge, kar pa se ne bo nikoli zgodilo, ker so to le špekulacije neumnih ljudi, ki bi delali boljše, če prihodnosti ne bi skušali uganiti iz kave usedline.

Govoreč o Ženevski konferenci, je Hruščev dejal, da mora pri mednarodnih pogajanjih vsakdo prispevati svoj delež za zmanjšanje mednarodne napetosti. Če ne bo tako, tudi Ženevska konferenca ne

bo nudila ničesar. Poudaril je, da Sovjetska zveza na to konferenco ne bo šla s polomljenimi nogami, marveč »šli bomo z glavo pokonci in ravni kakor vojaki. Šli bomo, da se srečamo z vrednimi sogovorniki in če se bomo razgovarjali na podlagi enakosti in če nam boste pošteno govorili kot enaki z enakimi, tedaj bo vse dobro. Toda če čakate, da mi ne bomo imeli žita, potem vam povem, da ta trenutek ne bo nikoli prišel in je zato zaman upanje tistih ljudi, ki mislijo, da je za razgovorjanje s Sovjetsko zvezo potrebno čakati trenutka, ko ji bodo lahko prodajali žito.«

„Sodelovanje med narodi ni samo mogoče, pač pa tudi nujno“

Indijski ministrski predsednik Nehru je, kakor smo poročali že v zadnji številki, po svojem obisku v Avstriji odšel v Jugoslavijo, kjer so ga sprejeli kot predstavnika prijateljske države in mu ves čas njegovega desetdnevnega bivanja izkazovali navdušena in vesela čustva, ki jih jugoslovanski narodi gojijo do indijskega ljudstva. V Beogradu je bil ob tej priložnosti imenovan za častnega meščana, med svojim obiskom si je ogledal več zanimivosti mesta in obiskal tudi druge jugoslovanske republike. V Beogradu je med drugim govoril tudi v zvezni ljudski skupščini, državniški razgovori med zastopniki Jugoslavije in Indije, ki so se začeli v

Beogradu, pa so bili zaključeni na Brionih, kjer so objavili tudi skupno deklaracijo.

Kakor sta Nehru in Tito poudarila že ob Titovem obisku v Indiji, tako je tudi pri sedanjih jugoslovansko-indijskih razgovorih prišla do izraza najbolj potreba po sodelovanju med narodi, ki da »ni samo mogoče, pač pa tudi nujno za ustvaritev takega ozračja mednarodnega razumevanja in sporazumevanja, ki je najboljše jamstvo za svetovni mir«.

Včeraj je indijski državnik iz Jugoslavije odpoštoval v Italijo, kjer se bo prav tako sestal z visokimi predstavniki države.

Predsednik indijske vlade Nehru se je ob svojem obisku na Dunaju pozdravil tudi z zveznim kanclerjem ing. Raabom. (AND)

Tudi Francija že obravnava avstrijsko državno pogodbo

Medtem ko je v Ameriki, Angliji Avstriji in Sovjetski zvezi ratifikacija avstrijske državne pogodbe že zaključena, to vprašanje zdaj zaposluje francoske pristojne kroge in je zunanje politični odbor zbornice zakon o ratifikaciji potrdil soglasno. Prihodnji teden bo obravnaval to vprašanje parlament in je pričakovati, da bo v najkrajšem času tudi Francija zaključila formalni postopek in s tem omogočila, da stopi pogodba v veljavo.

Nova italijanska vlada

Po razmeroma kratkem času je zastopnik levega krila demokristjanov Antonio Segni (AND-slika) sestavil novi italijanski kabinet, ki ga je predsednik republike Giovanni Gronchi tudi že zaprisegel, medtem ko se bo zbornici predstavil šele naslednjo sredo. V novi vladi je v bistvu ostalo vse pri starem, le socialni demo-

krati so dobili novo ministrstvo, in sicer prosvetno, ki je bilo doslej vedno v rokah demokristjanov. Poleg demokristjanov in socialnih demokratov so v vladi zastopani še liberalci, medtem ko so se republikanci odrekli ministrskemu stolčku, bodo pa kljub temu podpirali koalicijsko vlado. Kako se bo nova »stara« koalicijska obnesla, še ni znano, prevladuje pa mnenje, da predstavlja Segnijeva vlada le nekak »počitniški kabinet«, ki mu bo vsakčasi mogoče spet izpodnesti noge.

Akcijski komite za Južno Tirolsko je priredil te dni na Dunaju veliko protestno zborovanje pod geslom »Pravico za Južno Tirolsko!« Govorniki treh strank so izrazili nezadovoljstvo nad zadržanjem Italije napram Južnim Tirolcem. Poslanec ljudske stranke dr. Gschnitzer je dejal, da je bila Južna Tirolska trikrat izdana: 1919 s strani zmagovalcev, 1939 od Hitlerja in Mussolinija ter v tretjič 1946 od zaveznikov, ko so Južno Tirolsko prisodili premagani Italiji, ki je že pokazala, da ne zna ravnati z manjšino. V soglasno sprejeti resoluciji na dunajsko vlado so med drugim poudarili, da Italija ne izvaja pogodbeno prevzetih obveznosti, ki izvirajo iz avtonomnega statuta, čigar namen je zaščita narodnostnega značaja ter kulturnega in gospodarskega razvoja nemško govorečega prebivalstva na Južnem Tirolskem. Južni Tirolci niso sorazmerno zastopani v predstavniških ustanovah, nemščina ni enakopraven, marveč samo pomožni jezik, fašistični ukrepi še niso bili popravljeni, italijanska vlada še niti ni odgovorila na spomenico, s katero so jo južnotirolski poslanci pred več ko enim letom opozorili na kršitve pariške pogodbe. Zato naj avstrijska vlada podvzame odločne korake za zaščito pravic Južnih Tirolcev.

Koroški Slovenci odobravamo in pozdravljamo sleherni aktivnost avstrijskega prebivalstva in naše države v korist enakopravnega življenja avstrijske manjšine v Italiji. Poznamo položaj na Južnem Tirolskem in vemo, da Italija še v marsičem ni prelomila s politiko raznarodovanja. Pravtako pa tudi dobro vemo, da ima nemško govoreče prebivalstvo na Južnem Tirolskem kljub vsem pomanjkljivostim v marsičem neprimerno več pravic kakor jih je imelo doslej naše ljudstvo na Koroškem. Kje je pri nas vse do danes ostala enakopravnost slovenskega jezika, kje sorazmerna udeležba v pred-

stavniških in javnopravnih ustanovah, kje sploh zaščita narodnostnega značaja ter kulturnega in gospodarskega razvoja slovensko govorečega prebivalstva? Mar se naša država lahko pohvali, da je že dokazala, da zna ravnati z manjšinami? Mar se ni pokazalo le v nekoliko čudni in sramotni luči, da so ji morale šele tuje države vsiliti z državno pogodbo nekaj konkretnih osnovnih določil in človečanskih načel za zaščito narodnostnih pravic slovenske in hrvaške manjšine? Mar ne bi bile sedanje pritožbe zaradi razmer na

Južnem Tirolskem mnogo bolj tehtne in moralno podkrepjene, če bi bili v lastnih mejah iz lastnih nagibov že poskrbeli za boljše in pravičnejšo ureditev brez čakanja na državno pogodbo in sedaj na ratifikacijo? Pravica za Južno Tirolsko vključuje tudi pravico za naše ljudstvo!

(Opomba uredništva: Naš članek o Južni Tirolski v zadnji številki je bil žal zalomljen. Skrbni bralci so sami opazili, da je zaključni odstavek z zvezdico vseboval le polemiko italijanskega tiska, ne pa naš komentar.)

Kar je res, je tudi zdravo!

Gospod dr. Tischler je vsakokrat strašno hud, če naš list nekoliko bolj osvetli njegovo zadržanje in ga primerja z njegovimi besedami. Mi ga prav dobro razumemo, ker je pač le neprijetno, če naši pošteni slovenski ljudje črno na belo lahko razložijo, kako se tudi v njegovem primeru ponavlja Cankarjeva ugotovitev o dvojni resnici gosposkih politikov: eni za narod, drugi za potrebo in po potrebi...

To pa bi gospodu dr. Tischlerju povedali: Kot nam je tuj njegov način zakulisnega spletkarjenja in pristavljanja lončka v politiki, tako odklanjamo njegova zlonamerna prikrita namigovanja. Gospod doktor naj kar blagovolji povedati jasno, kaj komu očita, to je edino možato. Mi se „osebnih napadov“, ki jih njegov krog tako odklanja, prav nič ne bojimo. Radevolje bomo za vsak slučaj na mestu, kadar in kjer bo potreba. Zahrbnost pa nam je odvratna.

Če pa nas gospod dr. Tischler že poziva na spomin, tedaj mu hočemo ustreči: Ali se morda še spominja, da je baš v slučaju „vodilnih mest v Podravljah“ prav on in njegov krog bil tisti, ki je pri deželni vladi in kmetijski zbornici dokazoval nevarnost istih ljudi prav v nasprotnem smislu in v zameno ponujal slučajno spet belogardista? In če nekaterim našim tovarišem očita neprostovoljno službovanje v nemški vojski, tedaj ga jasno in odkrito vprašujemo: Kdo pa je bil tisti, ki je tem mladim ljudem dajal nasvet in povelja,

da zaradi „interesov skupnosti“ oblečejo zasostraženo zeleno suknjo? Kdo pa je slavil „padle junake“ v Celovcu, čeravno se je vsa mladina temu početju uprla? Mi ali gospod dr. Tischler?

Gospod dr. Tischler med koroškimi Slovenci, ki so ga poznali v tistih dneh, ne bo našel nikogar, ki bi njegove sedanje očitke sprejel brez upravičenega ugovora. Kajti vsekar je malo častno in malo možato, tiste, ki jim je nekdaj svetoval v interesu discipline odziv vojaškim vpoklicem, dolžiti „sodelovanja z okupatorjem“, ko pa je sam sedel na varnem v bregenski vili, nosil naslov Studienrata in le bil tem okupatorjem očitno vreden nemške državne službe in plače, medtem ko so drugi trpeli k vsemu trpljenju neprostovoljne vojaščine še trpljenje spremnih papirjev, ki so zahtevali: „Staats- und volksfeindlich! Nur an gefährdeter Stelle zu verwenden!“

Gospod doktor Tischler, spet boste hudi radi „osebnega blatenja“, kakor takšne jasne besede imenujete Vi in Vaš krog, ki je od nekdanj boljši prijatelj ribarjenja v kalnem. Pa brez zamere: Današnji ljudje smo že taki, da dveh resnic in dveh moral ne prenesemo in ne razumemo! Končno nam je dovolj, da nas po vrsti zmerjate enkrat kot „titovske plačance“ in „neodgovorne elemente“ zaradi naše pove-zave z narodno osvobodilnim gibanjem, drugič pa smo zaradi Vaše potrebe spet sodelavci okupatorja! To si zapomnite ali prepisite!

V nedeljo volijo kmetijski in gozdni delavci

Po vsej Koroški bodo šli kmetijski in gozdni delavci v nedeljo na volišče, da izvolijo svoje predstavnike v zbornico kmetijskih in gozdnih delavcev in nameščenec. Zbornica kmetijskih in gozdnih delavcev, ki bo po teh volitvah na Koroškem prvič stopila v javno življenje, bo zastopala poklicne, gospodarske, socialne in kulturne interese delavcev in nameščenec v kmetijstvu in gozdarstvu.

Za glasove volivcev se pri teh volitvah potegujeta samo dve pomembni skupini kandidatov: ÖVP-jevska »Gemeinschaftsliste der Arbeiter und Angestellten in der Land- und Forstwirtschaft Kärntens« ter socialistična »Liste der Gewerkschafter und freien Arbeiter und Angestellten in der Land- und Forstwirtschaft«. Odločitev za volivce ne bo težka. Dobro bodo preudarili, kateri skupini lahko zaupajo svoj glas, da ga ne bo zlorabljala proti njim.

»Gemeinschaftsliste« v svojem volilnem programu proglasi in glasilu delodajalcev »Allgemeine Bauernzeitung« trdita, da je za slabe življenjske pogoje kmetijskih in gozdnih delavcev glavni vzrok ta, da njihovi delodajalci svoje pridelke ne dobijo dovolj plačane. Ta trditev ne odgovarja resnici. Vsak kmetijski in gozdni delavec sam najbolje ve, kdo je njegov delodajalec. V 95 od 100 primerov je to zemljiški ali pa gozdni veleposestnik, ki proda svoj les in svoje pridelke po tako »nizkih« cenah in ki mu gre tako »slabo«, da si lahko gradi nove palače in da kupuje vsako leto nove stroje in nove avtomobile. Le kadar gre za plačo delavcev, pravi, da nima denarja. Če torej »Gemeinschaftsliste« v svojem volilnem programu dobesedno ščiti zemljiške in gozdne veleposestnike, tedaj od nje niti malo ni pričakovati, da bo v zbornici zastopala poklicne, gospodarske, socialne in kulturne interese kmetijskih in gozdnih delavcev nasproti veleposestniškim delodajalcem.

»Gemeinschaftsliste« trdi v svojem volilnem programu, da hočejo socialisti kmetijskim in gozdnim delavcem znižati rente. Za to trditev nimajo nobenega dokaza, kot ne morejo oporekati dejstvu, da so v Avstriji in s tem tudi na Koroškem prav socialistične delavske organizacije pripomogle kmetijskemu in gozdnemu delavcu do dopusta, do urejenega delovnega časa in stanovanja ter do bolniškega in starostnega zavarovanja. Zato je višek podlosti, če veleposestniki izrabljajo odvisnost svojih oskrbnikov in uradnikov, ki so jih postavili na »Gemeinschaftsliste«, da preko njih trobijo,

da bodo socialisti vzeli kmetijskim in gozdnim delavcem to, kar so jim prav socialisti izbojevali v dolgih desetletjih v trdih borbah proti ljudem in krogom, ki so združeni v ÖVP in ki so rodili »Gemeinschaftsliste«.

Ker »Gemeinschaftsliste« ne more za koristi kmetijskih in gozdnih delavcev pokazati nobenih zaslug, si hoče zasluge izposoditi v obliki denarja, ki je bil v zadnjih letih na razpolago za gradnjo stanovanj za kmetijske in gozdne delavce. Ta denar je prišel deloma iz sredstev Marshallovega plana, deloma pa iz državne in deželne blagajne. Kmetijska zbornica je imala samo dolžnost, da ga vestno upravlja. Zato nikakor ni zasluga Kmetijske zbornice, še manj pa ÖVP, najmanj pa »Gemeinschaftsliste«, da je dobilo par sto kmetijskih in gozdnih delavcev vsaj po tej poti človekavredno stanovanje. Res pa je, da še vedno večina teh stanovanj ne služi kmetijskim in gozdnim delavcem, temveč vsemu drugemu. Skrb zbornice kmetijskih in gozdnih delavcev pa bo, da bodo vsa že dograjena stanovanja tudi res služila kmetijskim in gozdnim delavcem in da se bodo vsa nadaljnja gradila samo še za kmetijske in gozdne delavce. ÖVP v kmetijski zbornici teh denarjev ne sme več upravljati, ker je, kakor z vsemi subvencijami in krediti, tudi s temi gospodarila vedno tako, kakor je bilo to v njenem političnem interesu in v gospodarsko korist veleposestnikov, nikoli pa ne tako, kakor bi to bilo v resnici potrebno. Kmetijski in gozdni delavci zato ne morejo voliti »Gemeinschaftsliste«, ker vendar sama pravi, da »hoče nadaljevati« na tem področju »dosedanje delo kmetijske zbornice«.

Pri »Gemeinschaftsliste« ima samo en kandidat za jezikovno mešanega ozemlja izgled, da bo izvoljen. 22 njenih kandidatov je iz vrst nameščenec, uradnikov, gozdarjev in uradnikov, torej takih, ki jim v prvi vrsti gre za prijateljstvo z delodajalcem in ki se ne bodo postavili odločno na stran delojemalcev.

»Liste der Gewerkschafter und freien Arbeiter und Angestellten in der Land- und Forstwirtschaft« ima iz jezikovno mešanega ozemlja na izglednih mestih 3 zastopnike. Razen 4 so vsi kandidati res tudi kmetijski in gozdni delavci, ki so na svojih delovnih mestih izbojevali že marsikakšno korist za svoje sodelavce.

Kmetijski in gozdni delavci!

Ne sodite po obljubah, ko se odločate, kateri skupini boste dali svoj glas. Po dejanjih vidite, kdo je vreden Vašega zaupanja. Ne sodite tudi samo po osebnosti kandidata, ki ga poznate. Danes je posameznik kot človek in kot funkcionar brez moči, ako ne stoji za njim skupnost z enotnimi interesi.

Po dejanjih so socialistični delavci, ki kandidirajo na »Liste der Gewerkschafter und freien Arbeiter und Angestellten in der Land- und Forstwirtschaft«, dokazali, da predstavljajo skupnost vaših enotnih interesov. Zato jim tudi v bodoče lahko zaupate in jih v nedeljo izvolite za svoje predstavnike.

Udeležite se volitev v polnem številu! Vzemite s seboj osebno izkaznico!

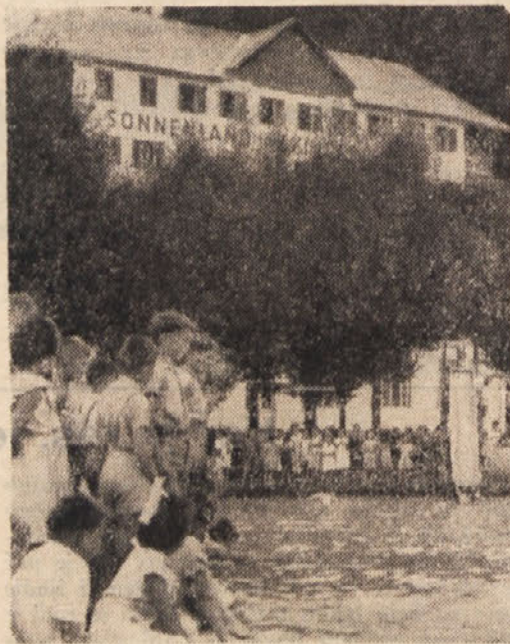
Volite »Liste der Gewerkschafter und freien Arbeiter und Angestellten in der Land- und Forstwirtschaft«!

400 otrok iz Slovenije zaključuje letovanje na Koroškem

V počitniškem domu »Sonnenland« v Sekiri in v Seeboden ob Millstattskem jezeru je že nekaj tednov zelo živahno. Kakor zadnja leta, je tudi za letošnji domeni med avstrijsko socialistično organizacijo »Prijateljev otrok« in vodstvom počitniških kolonij v Sloveniji širokopotezna izmenjava otrok.

V Sloveniji zaključijo šole mnogo prej kakor pri nas. Tako je bilo mogoče, da sta prispeli prvi dve skupini slovenskih otrok že 21. junija na oddih na Koroško.

Skupina mladih slovenskih letoviščarjev v Sekiri šteje 262 otrok v starosti 10 do 14 let.

Otroci so zbrani iz najrazličnejših krajev Slovenije. Tu so otroci iz Maribora, Murske Sobote, Ljutomerja in Ptujja, iz Trbovelj in Štanjana ter iz Ljubljane, Kočevja in Novega mesta. Večina med njimi so otroci, ki so med narodnoosvobodilno borbo zgubili očete in deloma tudi matere. Zveza borcev Slovenije in ministrstvo za socialno politiko jih je izbralo za letovanje na Koroškem po merilih socialne in zdravstvene zaščite. Vso skupino vodi 15 vzgojiteljev.

Dasi je letošnje poletje glede vremena zelo muhasto, se mladi gostje iz Slovenije dobro počutijo ob Vrbskem jezeru. Takole med drugim opisuje mladi Leopold Hočvar iz Trbovelj življenje v Sekiri: Dnevi nam potekajo v igri, smehu, veselju in radosti. Cenimo dobro avstrijsko oskrbo v domu, ki je do nas vedno prijazno in nam skuša izpolniti vsako še tako majhno željo. Uprava in vzgojitelji imajo največje razumevanje za naše želje ter nam skušajo napraviti življenje v domu kar najlepše. Razen tega se vzgojitelji trudijo z nami, da bi nas tudi lepo vzgajali. Najlepše urice preživimo v vodi, kjer mladi pionirji

čofotajo ob bregu, starejši pa se v prostoru za plavalce preizkušajo v plavanju. Na razpolago imamo tudi čolne, ki jih uporabljamo vsi po določenem razporedu. Uprava doma je letos uredila tudi veliko nogometno igrišče. Prav radi bi preizkusili svoje znanje tudi z avstrijskimi mladinci. Razen nogometa gojimo tudi odbojko, namizni tenis, razne igre z žogo in plešemo pionirska kola ob spremljavi harmonike. Za zaključek letovanja pripravljamo kulturni program, da se našim gostiteljem dostojno oddolžimo in veselo zaključimo prijetne počitnice ob Vrbskem jezeru.

V manjših skupinah so si otroci z avtobusnimi izleti ogledali tudi Gospo Sveto, Visoko Ostrovcu, Kanzel in Beljak. Za prihodnji ponedeljek pa se že pripravljajo na povratek v svojo domovino. Že naslednji dan pa bo prispela v Sekiro druga, manjša skupina, ki bo preživljala brezskrbne počitnice skupno z avstrijskimi otroci.

Tudi za 139 slovenskih otrok, ki so hkrati z onimi v Sekiri prispeli na Koroško in letujejo v Seeboden ob Millstattskem jezeru, se bliža dan odhoda. V torek se bodo vračali na svoje domove v Kranj, Ljubljano, Kočevje, Celje, Maribor in Slovenji Gradec. Minuli torek je bilo v njihovi koloniji posebno slovesno. Dobili so obisk iz Ljubljane in Celovca. Iz Ljubljane so jih obiskale članice Izvršnega sveta LR Slovenije in predsednica društva prijateljev mladine prof. Ada Krivic, inšpektor kmetijskega šolstva inž. Vera Maretič in zastopnica Zveze ženskih društev Majda Gaspari, ki so si med svojim tridnevnim bivanjem na Koroškem ogledale vrsto socialnih, vzgojnih in strokovno-šolskih ustanov. Hkrati z njimi pa so slovenske otroke v Seeboden obiskali tudi deželni glavar Wedenig, njegov namestnik M. Krassnig, jugoslovanski vicekonzul Davide, deželni poslanec Luschin, dvorni svetnik dr. Zojer, predsednik socialističnega društva »Kinderfreunde« Abuja, župan seebodenske občine in drugi ter zastopnica Zveze slovenskih žena Hilda Ogrisova. V okviru kulturnega nastopa, ki ga je ob tej priložnosti dobro inprovizirala slovenska mladina, sta zbranim otrokom in vzgojiteljem spregovorila tudi deželni glavar Wedenig in članica Izvršnega sveta LR Slovenije Krivičeva. Deželni glavar je najprej v nemščini, nato pa še v slovenskem jeziku zaželel slovenski deci, da bi se tudi v zadnjem tednu letovanja dobro počutila pri nas in da bi odnesla dobre vtise s svojega bivanja na Koroškem, prof. Krivičeva pa je v svojem nagovoru podčrtala zblizujoči pomen počitniške izmenjave med sosednima deželama, ki omogoča, da se otroci medsebojno spoznavajo in že v mladih letih navezujejo prijateljske vezi preko jezikovnih in državnih meja.

Tudi za otroke v Sekiri je bil pomemben dogodek, ko so jih že dan poprej obiskale omenjene tovarišice iz Ljubljane. V torek do-

PO ŠIRNEM SVETU

Bonn. — Zahodnonemško obrambno ministrstvo je sporočilo, da se je do 1. julija prijavilo v vojaško službo že 143.000 prostovoljcev. Med prosilci je mnogo oficirjev in podoficirjev bivše hitlerjevske vojske. Dočim bo zahodnonemška armada potrebovala le 28.000 oficirjev, se jih je doslej prijavilo že 35.000.

Karači. — V govoru po radiu je predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali izjavil, da se bo Pakistan priključil turško-iraškemu paktu, ker »želi aktivno sodelovati pri obrambi Srednjega vzhoda«.

Dunaj. — V začetku tedna je odpotovala sedemčlanska parlamentarna delegacija v spremstvu vojaškega strokovnjaka v Švico, da prouči organizacijsko in tehnično ureditev švicarskega obrambnega sistema. V delegaciji so trije poslanci ljudske stranke, trije socialistični poslanci in en poslanec Zveze neodvisnih.

Meksiko. — Mehških kongresnih volitev, na katerih je dobila vladna stranka vseh 161 mandatov, kar je pripisati tamošnjemu volilnemu sistemu, se je udeležilo v nekaterih volilnih okrožjih več žensk kakor moških. Pri teh volitvah so imele ženske prvič volilno pravico.

Kairo. — Ministrski predsednik Egipta Nasser je pred dnevi razdelil med male kmete in kmečke delavce brez lastne zemlje precejšnje površine zemljišč, ki so bila prej last bivšega kralja Faruka in njegove družine.

London. — Šele pred dnevi se je končala večtedenska stavka angleških pristaniških delavcev, ki je izbruhnila takoj po letošnji stavki angleških železničarjev. Stavke se je udeležilo kakih 18.000 delavcev in je bilo vsled tega veliko število različnih ladij prisiljenih, čakati v angleških pristaniščih.

Pariz. — Ko je francoski parlament obravnaval vprašanje zapadnoevropske obrambne skupnosti, je 17 socialističnih poslancev glasovalo proti pogodbi, zaradi česar jih je vodstvo izključilo iz stranke, kar pa je izzvalo precejšnja nesoglasja v strankinem vodstvu. Šele zadnji kongres socialistične stranke Francije je uredil notranje spore, ko je imenovane poslance ponovno sprejel v stranko.

Buenos Aires. — V brazilskih mestih je neka zveza svobodnih nacionalistov širila letake, v katerih poziva na iztrebitev Židov. Policija išče povzročitelje te akcije, neka židovska organizacija pa je razpisala posebno nagrado na odkritje krivcev.

Port Said. — Francoske oblasti imajo zadnje čase precejšnje skrbi pri prevažanju pripadnikov Tujske legije, ker se pogosto zgodi, da skušajo posamezniki pobegniti. Tudi pri prevozu večjega števila takih vojakov iz Indokine v Alžir je ob prihodu v Sueški prekop skočilo skoraj 70 legionarjev v vodo, kar smatrajo za doslej najbolj množičen primer dezertiranja iz Tujske legije.

London. — Med Anglijo in Čangkajškom se pojavljajo nekaka nesoglasja in je kuomintangska bojna ladja napadla britanske ladje, ki so hotele zapluti v kitajsko pristanišče. Zdaj je Anglija opozorila Čangkajško, da bodo bojne ladje spremljale in ščitile trgovske ladje, ki plujejo med Anglijo in LR Kitajsko.

Tirana. — Albanska vlada je zaprosila generalnega sekretarja OZN, da bi posredoval pri vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Albanijo in Grčijo, ki so bili prekinjeni za časa grške državljanske vojne.

poldne pa jih je razveselil še obisk godbe ravnstvenih železarjev, ki so se na povratku iz Kapfenberga, kjer so priredili koncert, vračali preko Celovca ter ob tej priložnosti v spremstvu predsednika Zveze slovenskih organizacij obiskali slovenske otroke v Sekiri in jim zaigrali v pozdrav nekaj domačih korčanic.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Tujski promet donaša znatne dohodke

Trgovinski minister dr. Illig je na skupščini društva za tujsko-prometno propagando navedel, da so nočnine inozemskih gostov v letu 1953/54 narasle na 10,21 milijona. Pritok tujih denarnih sredstev je vedno ostal prebitek na devizah v leta 1954 dosegel vsoto v protivrednosti 2 milijard šilingov. Če odštejejo potrošnjo avstrijskih potnikov v inozemstvo, je Narodni banki še znesku 1,66 milijarde šilingov.

Proizvodnja piva v minulem letu

Minulo leto so avstrijske pivovarne proizvedle 4 milijone hektolitrov piva. Delež piva v steklenicah se je iz dobe pred vojno, ko je znašal 20 odstotkov, zvišal na 55 odstotkov.

Avstrijski blagovni promet preko Trsta

Avstrijski blagovni promet v Trst in iz njega z vlakom se je v primeri s prvim četrtletjem lani dvignil v letošnjem prvem četrtletju od 346.133 na 610.436 ton. Avstrija ima največji delež v tržaškem blagovnem prometu, ki je v letošnjem prvem četrtletju znašal skupno 795.190 ton. V odstotkih se je avstrijski blagovni promet v primeri s prvim četrtletjem lani dvignil od 64 na 77 odstotkov.

Hotel Korotan — središče avstrijskega filma

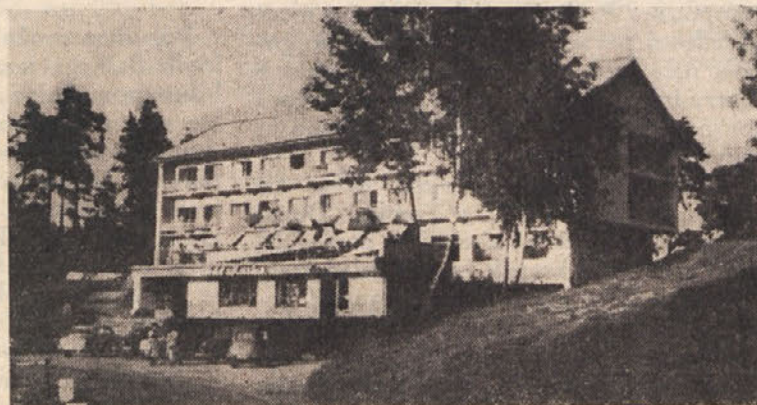
Dober začetek sezone — Tekme v tenisu — Dunaj filma v Korotanu

Že po dobrem letu, odkar je začel posloovati novi združni hotel Korotan v Sekiri, se vidi, da sta celovška hranilnica in posojilnica in Zveza slovenskih zadrug pravilno ravnali, ko sta se odločili preusmeriti svojo staro združno posest ob Vrbskem jezeru in jo prilagoditi sodobnejšim in našemu združništvu tudi bolj koristnim in gospodarsko donosnejšim smotrom. Že lani, v prvi sezoni, je hotel Korotan pritegnil mnogo letoviščarjev in izletniških gostov. Čudovito lepa lega, najsodobnejša zgradba in moderna ter udobna ureditev vsega gostinskega obrata, kaj je treba še več, da se gost dobro počuti in vedno spet rad pride.

Tudi letošnja sezona se je dobro začela. Čeprav vreme letoviščarjem ob jezeru doslej ni bilo preveč naklonjeno, se v hotelu Korotan ne morejo pritožiti zaradi obiska. Gostje so pričeli prihajati že konec maja, od junija naprej pa je hotel že stalno zaseden in v glavnem za vso letošnjo sezono že v naprej rezerviran, čeprav ima z nedavno razširitvijo in dograditvijo dodatnih prostorov skoro dvojno kapaciteto v primeri z lanko. Med letoviščarji, ki trenutno ložirajo v Korotanu, jih je dve tretjini Švedov, ostali pa so večinoma Nemci in Avstrijci.

Minulo nedeljo je Korotan odprl tudi igrišča za tenis. Ob tej priložnosti je priredilo vodstvo hotela skupno s koroško teniško zvezo tekmovanje v tej lepi panogi športa. Kljub močnim naličjem neposredno pred pričetkom prireditve se je zbralo mnogo občinstva, ki je hotelo videti tekmovalce in njihove uspehe. In je bilo tudi kaj videti! Večkratni koroški prvak v tenisu dr. Ressler je premagal tiroleškega prvaka dr. Egerta z 9:7, letošnji koroški prvak Tusilovič pa Celovčana Bogataja z 9:6. Tekmovanje mešanih parov Pfeifer-Egger proti Kallab-Olbrich je izpadlo v korist prvega z rezultatom 9:5, moški par Tusilovič-Bogataj pa je triumfalno nad parom dr. Ressler-Ambros z dvojno zmago 6:1 in 6:4.

In še v drugem oziru vzbuja hotel Korotan splošno pozornost. Največja avstrijska filmska družba »Wien-Filmgesellschaft« si je izbrala hotel Korotan za prizorišče barvnega filma, ki ga je to dunajsko filmsko podjetje te dni že začelo snemati pod imenom »Sonnenschein und Wolkenbruch« (Sonce in ploha). Izmed znanih in priljubljenih filmskih igralcev, ki sodelujejo v glavnih vlogah porajajočega se filma, so se v Korotanu nastanili Hans Holt in Heinz Conrads ter Susi Nicoletti in Loni Häuser. Eno glavnih ženskih vlog bo igrala Jester Naefe. Tudi igralec Hans Olden je že v Sekiri. Zgodba filma se odigrava med Osojskim in Vrbskim jezerom, kjer je hotel Korotan — v filmu pod imenom »Sonnenblick« — središče in glavno prizorišče filmskega dogajanja. Doslej so že snemali v Sattendorfu ob Osojskem jezeru ter na Otoku, v Korotanu pa v hotelskem kopališču in nekaj drugih zunanjih posnetkov. Ko bo

film dokončan in bo šel v svet, bo nešteto ljudi v kinodvoranah lahko občudovalo prelepi košček naše domače koroške zemlje, kjer se razvija in postaja vse bolj privlačna točka prijetnega oddiha za domačine in tujce tudi združni hotel Korotan v Sekiri.

film dokončan in bo šel v svet, bo nešteto ljudi v kinodvoranah lahko občudovalo prelepi košček naše domače koroške zemlje, kjer se razvija in postaja vse bolj privlačna točka prijetnega oddiha za domačine in tujce tudi združni hotel Korotan v Sekiri.

Uspešen zaključek Dunajskega festivala

Na Dunaju je bil zadnji teden zaključčen letošnji festival, ki je v teku nekaj tednov združil v avstrijski prestolnici znamenite osebnosti iz glasbenega in splošno-kulturnega življenja ne le iz Avstrije, marveč tudi iz inozemstva. Uspeh letošnje prireditve, po številu pete, je predvsem v tem, da je vzbudila doslej največje zanimanje in pritegnila skoraj pol milijona obiskovalcev. S tem je nedvomno potrjeno, da si je Dunajski festival ustvaril doma in po svetu ime, ki bo tudi v bodoče najboljšo jamstvo za zadovoljiv uspeh in zaželeno udeležbo.

Iz zaključnega poročila je razvidno, da

so bile posamezne prireditve letošnjega festivala porazdeljene na vse dunajske okraje, kar je gotovo ugodno vplivalo na udeležbo domačinov. Hkrati poročilo tudi poudarja, da je bilo med 484.000 gosti zelo veliko inozemcev.

Prireditelji Dunajskega festivala so že mnogo razpravljali tudi o prireditvah prihodnjega leta in sklenili, da bo festival 1956 prirejen v času od 2. do 24. junija. Posvečen pa bo v pretežni meri spominu na slavnega avstrijskega glasbenika Mozarta, katerega 200. rojstni dan bodo slavili 27. januarja 1956.

I. mednarodna grafična razstava v Ljubljani

V nedeljo je bila v Ljubljani otvoritev mednarodne grafične razstave v Moderni galeriji. Na razstavi so zastopani poleg umetnikov iz Jugoslavije in Avstrije še umetniki iz dvajsetih evropskih, azijskih in ameriških držav. Vsega skupaj je zastopanih 150 različnih umetnikov, vsak pa razstavlja pet svojih del. Poleg tega je treba posebej opozoriti na izredno številno udeležbo pripadnikov tako zvane »Ecole de Paris«, v kateri so zastopani umetniki najrazličnejših smeri in narodnosti, tako med drugimi tudi predstavniki Indije, Kitajske, Grčije, Egipta in drugih držav, ki sicer na razstavi niso zastopane.

Zamisel o mednarodni razstavi grafičnih del v Ljubljani je že dalj časa zorela pri različnih jugoslovanskih umetnikih, da bi na ta način nudili domači grafični umetnosti, ki je prav v zadnjih letih, predvsem pa v dobi partizanske borbe doživela velik razmah in ga doživlja še sedaj, vidnejšo oporo. Poleg tega bi na ta način nudili umetnostno zainteresirane-

mu občinstvu v Jugoslaviji bolj ali manj popolen pregled dogajanja v grafični umetnosti v svetu. To je jugoslovanskim umetnikom tudi uspelo in njihova zamisel se je realizirala. Začetkom tega leta je bil ustanovljen poseben odbor, ki je prevzel nalogo, da pripravi in organizira tako razstavo pod pokroviteljstvom mesta Ljubljane in v okviru Ljubljanskega festivala. Odbor je bil sestavljen iz vidnih umetnikov in kritikov, ki so svoje delo uspešno izvršili.

Tako številna udeležba na I. mednarodni grafični razstavi precej močno presega običajni okvir podobnih mednarodnih razstav v drugih državah in ima to dejstvo za Ljubljano gotovo izredno velik pomen in bo mnogo prispevalo k prižiganju mesta, da se uvrsti med že priznana likovna središča. Odbor je ob likovni razstavi izdal tudi poseben katalog, ki je zelo obsežen in bogato ilustriran, vsebuje sezname razstavljenih del in kratke biografije umetnikov. Katalog je natisnjen v slovenskem in francoskem jeziku.

Za posamezne umetnike so pripravljene tudi lepe nagrade.

Šolstvo narodnih manjšin v Jugoslaviji

Kako se je po vojni razvilo šolstvo narodnih manjšin v Jugoslaviji, nam pove naslednjih nekaj števil, ki prikazujejo stanje manjšinskega šolstva v šolskem letu 1938/39 odnosno 1952/53.

Pred vojno so imele narodne manjšine v Jugoslaviji 555 osnovnih šol, po vojni pa kar trikrat toliko, namreč 1522. Srednjih šol so imele pred vojno 8 s 1626 učenci, leta 1952 pa 290, ki jih je obiskovalo 36.796 učencev, učnih moči pa 1809. Tudi na področju vzgoje učiteljskega naraščaja so narodne manjšine po vojni

„Wiener Sängerknaben“

bodo gostovali na Koroškem

Zelo priljubljeni pevski zbor »Wiener Sängerknaben« bo tudi letos gostoval na Koroškem. Prvo gostovanje bo v Porečah dne 15. julija, nato bodo gostovali 16. julija v Wolfsbergu, 17. julija v Beljaku in 18. julija v Celovcu v Domu glasbe. Iz Celovca se bodo podali v Millstatt in bodo tam imeli svoj koncert dne 19. julija. Zadnji koncert pa bodo imeli v Seeboden, kjer bodo nastopili 20. julija v kinodvorani. To bo obenem tudi poslovilni koncert od Koroške.

Ta svetovno znani pevski zbor je sestavljen iz samih mladih fantov, ki so izredno nadarjeni za glasbo in petje. Vzgaajo jih v posebnem glasbenem institutu, ki ima svetovni sloves in sega njegova tradicija že do leta 1480 nazaj. Iz vrst »Wiener Sängerknaben« sta med drugimi izšla tudi svetovno znana komponista Haydn in Schubert.

Italijansko-jugoslovanska revija

Meseca junija je v Rimu izšla prva številka novega mesečnika »Italjug«, namenjena zbliževanju med Jugoslavijo in Italijo predvsem na gospodarskem in kulturnem področju. Uvodni članek v prvi številki, pisani v italijanskem in srbohrvatskem jeziku, poudarja, da je skupna pot, po kateri je treba hoditi, polna boljših izgledov za bodočnost.

Revija prinaša članke o italijansko-jugoslovanskih odnosih, o razgovorih za gospodarsko sodelovanje in trgovinski sporazum, o ribolovu na Jadranu, hkrati pa objavlja več zanimivih spisov o Jugoslaviji, opremljenimi s slikami.

»Treba je začeti z odstranjevanjem ovir, ki so napoti gospodarskemu in kulturnemu sodelovanju« se glasi poziv, ki daje novi reviji smisel in cilj, s tem pa tudi določa njeno vlogo v odnosih med Jugoslavijo in Italijo.

Jugoslovanski slikarji razstavljajo v Braziliji

Na III. biennali v Sao Paulu, drugem največjem mestu Brazilije, ki se je začel konec minulega meseca, sodelujejo s svojimi deli tudi jugoslovanski slikarji Krsto Hegedušič, Ivan Generalić, Mirko Virius, Franjo Mraz in Franjo Dolenc. Razstavo slik jugoslovanskih slikarjev, predstavnikov »hlebinske šole«, je organizirala Komisija za kulturne stike s tujino. Jugoslovanski slikar Krsto Hegedušič je bil nagrajen z odkupno nagrado v znesku 20.000 cruzerosov.

Iz sporeda III. Ljubljanskega festivala

Prireditve III. Ljubljanskega festivala, ki se je začel 11. junija, se bodo zaključile prihodnji četrtek, dne 14. julija. Po jutrišnji uprizoritvi Prokofjevega baleta »Romeo in Julija«, ki ga bo izvajal baletni ansambel Narodnega gledališča iz Beograda, in po uprizoritvi Čajkovskijevega baleta »Labodje jezero«, ki ga bo v nedeljo izvajal prav tako beograjski baletni ansambel, sta prihodnji teden na sporedu samo še dve prireditvi in sicer:

V sredo, 13. julija: Hrističev balet iz makedonske folklorne »Ohridska legenda« v koreografiji in režiji Pie in Pina Mlakarja. Izvaja baletni ansambel Ljubljanske Opere.

V četrtek, 14. julija: Verdijeva opera »Aida« (koncertna). Dirigenta Lovro Matičič in Samo Hubad.

Kakor vse dosedanje, se tudi zaključne prireditve III. Ljubljanskega festivala začnejo ob 20.30 uri.

RAZPIS

za sprejem gojencev v kmetijsko šolo v Podravljah

Kmetijska šola Podravlje, pošta Podravlje-Föderlach, razpisuje za šolsko leto 1955/56 sprejem gojencev v prvi tečaj pod naslednjimi pogoji:

1. Vsak kandidat mora pred vstopom v šolo izpolniti 17. leto starosti. Mlajši fantje bodo sprejeti le v izjemnih primerih.
2. Za vsakega kandidata morajo starši oz. reditelji predložiti pismeno prošnjo z lastnoročno napisanim življenjepisom kandidata in njegovim zadnjim šolskim spričevalom.
3. Šolnina in vzdrževalnina v internatu šole znašata 240,— šil. mesečno. Za ta prispevek imajo gojenci v internatu šole polno oskrbo vključno pranja perila in posteljnine. V utemeljenih primerih se bo šolnina na pismeno prošnjo znižala.

Pouk se bo pričel začetkom meseca novembra in bo trajal do konca marca. Podrobna pojasnila dajeta ravnateljstvo šole in Sekretariat SKZ v Celovcu.

Ravnateljstvo

KOLEDAR

Petek, 8. julij: Elizabeta
Sobota, 9. julij: Tomaž
Nedelja, 10. julij: Amalija
Ponedeljek, 11. julij: Olga
Torek, 12. julij: Moh. in F.
Sreda, 13. julij: Anaklet
Četrtek, 14. julij: Bonavent.

Blato — Rinkole

Govorili so že dalje časa po okolici, da se bo Milačeva druga hčerka Rotija poročila in vzela uglednega mladega kmeta Ignacija Domeja, p. d. Zgonca v Rinkolah. In zares, na tistem in skoraj neopaženo so vse pripravili in prvo nedeljo julija je napočil za mladi par pomembni dan in napravila sta korak v novo življenjsko razdobje. Ta dan sta Rotija in Ignacij sklenila zvezo za življenje ter si obljubila zvestobo za vedno. Pač je bilo nevesti nekoliko hudo pri srcu, ko je jemala slovo od domačih, matere in očeta, od rodne hiše, polj in travnikov ki jim je posvetila vso svojo pridnost in bila domačiji po poroki sestre Micke močna opora. Doma jo bodo seve pogrešali, toda življenje zmaguje in težnja po ustanovitvi lastne družine in ognjišča se ne sme preprečiti. Tudi oče in mati sta privolila, posebno še zaradi tega, ker sta se zavedala, da pride v pošteno, ugledno in zavedno hišo. Doma pa ostane še tolažba, da bo bodoči naslednik Milačeve kmetije, mladi Janez in naš vrli pevec, kmalu privedel na dom družico, ki bo izpolnila vrzel, ki je z odhodom Rotije nastala.

Poročni obredi so bili v Velikovcu, nato pa v gostilni pri Kroni v krogu sorodnikov in bližnjih znancev prisrčno in prijetno ženitovanjsko slavlje. Razpoloženje so s svojimi mnogimi pevske vložki močno povzdignili domači pevci iz pliberške okolice, ki niso hoteli zamuditi, da bi na dan poroke dostojno proslavili poročni obredi.

Iščem večje število zastopnikov za prodajo
sadih drevesc

Provizije po dogovoru

Inž. Marko Polzer

Št. Vid v Podjuni — St. Veit im Jauntal

ročno slavlje mladega para Rotije in Ignacija. Nato pa je ženin popeljal svojo družico na svoj dom v Rinkole. Mladima novoporočencema iskreno čestitamo in želimo neskaljene sreče na mnoga leta!

Žitara ves

Minulo nedeljo je, kakor letos pogosto, spet nastala nevihta. Kmalu popoldne je udarila strela v stanovanjsko poslopje Janca Kapusa v Jeriši. Hišico, ki je bila zgrajena po večini iz lesa, je zajel ogenj ter je popolnoma pogorela. Kmalu je prihitela na kraj požara požarna bramba iz Sele-Brega, ki se ji je v napornem delu posrečilo, da je obvarovala sosedne objekte.

Podlas

V gospodarsko poslopje posestnice Marije Rudl v Podlasu v občini Libeliče je udarila v ponedeljek popoldne strela. Zelo hitro je bilo poslopje v plamenih in pogorelo do temeljnega zidovja. Takoj so sicer prispeli požarne brambe iz Suhe, Labota in Brega, toda se jim kljub naporu ni posrečilo ukrotiti ognja. Vsi gospodarski stroji in orodje, ki je bilo spravljeno v poslopju, je bilo uničeno, pa tudi pridelek letošnjega sena je zgorel. Nastala škoda je zelo velika.

Vernberk

V Draganjah pri Vernberku je pred nekaj dnevi udarila strela v poslopje posestnika Engelberta Scherwitzla. Stanovanjsko in gospodarsko poslopje je zgorelo do tal. Uničeni so bili tudi vsi gospodarski stroji in zaloge krme, samo živino se jim je posrečilo še rešiti. Nastalo škodo cenijo na okoli 200.000 šilingov.

Otok

Tragičen konec je storil neki izletnik, ki je minulo nedeljo prispel z nedeljskimi izletniki pivovarne Reininghaus-Puntigam na Vrbsko jezero. Pri Otoku je 27-letni Jožef Svesta s še enim tovarišem veslal s čolnom na jezero. Precej daleč od obrežja je skočil v jezero in plaval po vodi. Komaj pa je bil kakih deset metrov od čolna oddaljen, je nenadoma izginil pod vodo in ni več prišel na površje. Utonil je pred očmi svojega tovariša.

Po naši zemlji

Trebinja pri Št. Ilju

Številni po naši lepi Koroški poznajo Mira Kernjaka in njegove solospjeve. Slišali smo ga na mnogih pevskih koncertih, pogosto pa tudi v radiu. In ni nobeno čudo, saj je sin znanega pevovodje in komponista Pavla Kernjaka in je po njem podedoval pevsko rutino in veselje do gojenja naše lepe narodne pesmi. Skupno z neutrudnim očetom se bavi prav tako s komponiranjem in tudi sam je uglasbil in priredil nekaj spevov.

Miro bo naslednik svojega očeta na prijetni in tihi domačiji v Trebinji. Dolgo let pa si bosta še medsebojno pomagala, ker Pavle je še krepak in ves mladosten.

Vendar si je mladi Miro ustanovil nedavno, in sicer 11. junija, svojo družino ter se poročil s prav tako še zelo mlado Cilko Koncilijevo. S Cilko sta se poznala dalje časa in ker sta si po vzorih, mišljenju, resnosti in pridnosti blizu, sta se vzljubila in vzela. V ožjem domačem krogu so na domu praznovali prisrčno in iskreno ženitovanjsko slavlje, ki naj bo uvod v lepo in srečno mlado družinsko življenje, ki naj klije v prijazni hišici v Trebinji.

Čestitamo in želimo neskaljene srečne dneve na mnoga leta!

Na Belšaku nad Pliberkom

Spet je bilo pri Pečniku minulo nedeljo lepo kmečko ženitovanjsko slavlje. Obhajali so poroko mlade Jurcinje na strmih Belšaku, ki jo je poročil Prekernikov sin s Komlja. Pri Jurcu je bilo treba očetu v pomoč moške sile, ker mu je sina vzelo nacistično vojno nasilje. Prekernikov sin, vajan hribovskih krajev, bo kmetiji gotovo v močno oporo, da jo bodo ohranili kakor doslej, ko je Jurčeva družina kljub težavnim pogojem in višinski, zelo strmi legi posestva s pridnostjo, varčnostjo in razumnim gospodarstvom kljubovala

Godba iz Raven mimogrede v Celovcu

Glasbeno društvo »Edelweiss« v industrijskem Kapfenbergu na Zgornjem Štajerskem je povabilo tovarniško godbo iz Raven v Mežiški dolini na svojo jubilejno ustanovno proslavo. Daleč preko svojega kraja priznana ravenska godba je povabilu ustregla in prejšnjo soboto so se z avtobusom peljali preko meje. Godbi, ki šteje 36 članov, so se pridružili in jo spremljali predsednik občine Kokalj in drugi predstavniki ljudske oblasti ter upravni odbor železarne.

Na gostovanju in sodelovanju pri slavnostih v Kapfenbergu se je ravenska godba, pod taktirko kapelnika Joška Hermana, kakor je bilo pričakovati, zelo dobro uveljavila in dosegla razveseljivo priznanje in ugodno oceno. Ponosni in zadovoljni se lahko vračajo v domovino v zavesti, da so mogli s takšnim uspehom pokazati delavskim tovarišem v Avstriji visoko raven svoje glasbene kulture.

vsem gospodarskim stiskam. Jurcevi pa čuvajo tudi lastnosti zavedne slovenske družine, kar so posebno pokazali v času težkih dni minule svetovne vojne. Novoporočenemu paru iskreno čestitamo!

Bače

Pogumen orožnik je minuli teden v valovih Baškega jezera rešil gotove smrti hišno pomočnico Hildo Kleindienst. Dekle ne zna zadostno plavati, vendar se je drznila s pomočjo lesenega kroga dalje od obrežja. Kakih dvajset metrov od obrežja je krog izpustila ter je kmalu nato izginila pod vodo. Prizor je opazoval orožniški uradnik Franc Kofler iz Rožeka, ki se je nahajal na obrežju. Takoj je spoznal koščljivi položaj in brez oklevanja skočil v jezero ter se pogнал na kraj nesreče. Zadnji trenutek mu je na srečo še uspelo, da je mogel dekle, ki je bilo že pod vodo, zgrabiti ter jo z velikim naporom spraviti na suho. Nudil ji je prvo pomoč in ji tako rešil življenje. Rešeno dekle se je orožniku srčno zahvaljevalo za njegovo plemenito dejanje, le-ta pa je zahvalo odklanjal in dejal, da je storil samo svojo dolžnost. Hvalevredno dejanje smelega orožnika je izzvalo v vsej okolici izraze zasluženega priznanja.

Št. Jakob v Rožu

Delovne nezgode pri kmečkem delu nikdar ne počivajo ter je vedno potrebna skrajna previdnost. Stroji najrazličnejše tehnizacije kmetijstva so lahko nevarni človeku, posebno ker v svoji raznovrstnosti zahtevajo temeljito strokovno znanje. Lahko pa je nevarna človeku zaradi svoje nepreračunljivosti tudi žival. Težka nesreča je zadela tudi kmeta Leopolda Jesenika, ko je imel opravke pri volih v hlevu. Vol ga je z rogom sunil v oko tako nesrečno, da je izteklo. Nesrečnega Jesenika so spravili v bolnišnico.

vesti, da so mogli s takšnim uspehom pokazati delavskim tovarišem v Avstriji visoko raven svoje glasbene kulture.

Na povratku so se ustavili v Celovcu ter so si na hitro ogledali mesto. Pred gostilno »Obir« pa so prijetno presenetili z nekaj komadi mojstrsko zaigranih koračnic. Namah so se odprla vsa okna in izza vseh vogalov se je zbralo precej ljudi, ki so napeto prisluhnili harmoničnim akordom in se živo zanimali, odkod naj bi bila ta odlična godba. Žal, da je ta prijetni užitek trajal bolj kratko časa, ker so se odpeljali še na Vrbsko jezero, da so si tudi nekoliko ogledali tamošnjo okolico, med drugim hotel Korotan ter so obiskali počitniško kolonijo, o čemer pa več na drugem mestu.

Tretji občinski praznik v Dravogradu

Tretjič je letos prebivalstvo Dravograda in okoliških naselij praznovalo svoj občinski praznik. Občinski praznik in prireditve v teh dnevih so posvečene spominu na najtežje dobo, ki jo je na poti k svobodi prehodilo tudi prebivalstvo teh krajev. Dnevi praznika so obujanje spominov preteklosti, ker čim bolj se oddaljuje ta čas, tem večja je veličina velikih in drobnih dogodkov trpljenja in junaštva dravogradskega prebivalstva v sklopu žrtev in naporov vseh jugoslovanskih narodov za gradnjo nove, svobodne in srečne domovine. Ob obujanju spominov onih, ki so bili neposredno prizadeti in udeleženi, si jih osvaja tudi mlada generacija kot svoje.

Dravograd zavzema važno mesto na križišču štirih dolin. Nemaštvo s svojo težnjo na jug se je hotelo tudi v tem kraju močno zasedrati in si ustanoviti svojo postojanko s pomočjo svojega kapitala. In res, našli so se plačanci, ko so pljunili na svojo narodno čast ter so se posebno iz »kulturbundovskih« gnezid izcimili najbrezvestnejši gestapovski agenti. Toda delali so račune brez ljudstva. Ljudstvo je fašistične kulturnike 20. stoletja odklanjalo ter se je uprlo. »Raje stoje umreti, kakor ležeti živeti«, je veljalo in nešteti so prevzeli nase muke celice smrti v gestapovskih zaporih, pregnanstvo in koncentracijska taborišča.

Dne 4. julija 1941 so nacistični podivjanci računali, da je prišel njihov čas. Okoli dve sto ljudi so zaprli, dvaindvajset oseb so ti »kulturonosi« dobesedno na način srednjeveških muk pobili, ostale pa odgnali v neznačajno pregnanstvo. Preden so poštene ljudi transportirali v izgnanstvo, so jih gonili po trgu, kjer so jih pobesneli nacistični prodanci opljuvali in zasramovali. Tem žrtvam so sledile v naslednjih letih še druge, na drugi strani pa je rasel odpor. V začetku spontan, pozneje čim dalje bolj organiziran in prišel je čas, ko noben fašistični nasilnik ni bil več varen.

Tudi letos so ob dnevih praznikov odkrili spominske plošče v Černečah pri Boštjanu in na Viču v Dularjevem gozdu. V Černečah je pokopanih 400 Rusov — vojnih ujetnikov, ki so v ujetniškem taborišču poginili od lakote in legarja. Pri slavnostih odkritja spominskih plošč je govornik spomnil na strašne čase nacističnega nasilja, sodelovala pa sta pevski zbor SPD »Svoboda« pod vodstvom služnega nadučitelja Nabergoja in godba.

V soboto zvečer je bil v Libeličah v gostilni Kokolj družabni večer izseljencev, ki se je razvil v najprisrčnejšo družabnost. Tam je v svojem uvodnem nagovoru zdravnik dr. Erat takoj ustvaril kontakt in razpoloženje. Nadalje so se oglašili k besedi lekarnar Jovan in učitelj Močnik ter mnogi izseljenci, ki so znova povedali svoje spomine. Med temi je nanizal tudi gospod prošt Munda v temperamentnem govoru svoje spomine iz težkih doživljanj v kacetu Dachau. Izseljenci so sklenili, da se bodo sestajali vsako leto, dokler bo še kateri živ in to v trajen opomin mladi generaciji.

V nedeljo dopoldne je bila slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, na kateri je predsednik Berce v daljšem izčrpnem govoru označil pomen praznika in prav tako poka-

Kotmara ves

Minulo nedeljo je krajevni odbor Rdečega križa v Kotmari vasi priredil prireditve v korist organizacije. Častno pokroviteljstvo prireditve je bilo v rokah namestnika deželnega glavarja Krassniga, ki je bil tudi osebno prisoten. Razen njega sta bila med številnimi domačini navzoča tudi predsednik Rdečega križa za Koroško gospod Goess in okrajni glavar dr. Marko.

Pred pričetkom prireditve so zastopniki občine položili venec pred spomenik padlim vojakom, pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva »Gorjanci« in pevski zbor »Karawankenecho« pa sta zapela

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Vse udeležence, funkcionarje Slovenskih prosvetnih društev, ki so se prijavili za obisk Ljubljanskega festivala, opozarjamo, da bo odhod avtobusa iz Celovca, Gasometergasse 10, v soboto, dne 9. 7. točno ob 9. uri.

Pridite pravočasno, da ne bo nepotrebne zamude.

Tajništvo SPZ

vsak po eno pesem. Oba pevska zbora sta sodelovala tudi na prireditvi in z nekaterimi pesmimi tudi posamezne skupine šolarjev.

Namestnik deželnega glavarja Krassnig je v svojem nagovoru posebno poudaril potrebo še tesnejšega sodelovanja med obema narodoma na Koroškem. Dejal je, da je Kotmara vas lahko zgled plodnosnega medsebojnega sodelovanja, prav posebno v okviru Rdečega križa, kar se naj v bližnji bodočnosti še razmahne.

Borovlje

Z ARBÖ-jem v Gradec. Že svojčas, ko smo tudi v Slovenskem vestniku objavili poročilo o našem delovanju, smo borovljski delavski motoristi najavili skupinski izlet k zvezni športni prireditvi Avstrijske delavske zveze za šport in telesno kulturo (ASKÖ) v Gradec. Zdaj je prišel ta čas! Borovljska krajevna skupina Delavske kolesarske in motoristične zveze Avstrije (ARBÖ), ki ta izlet prireja, vabi vse zainteresirane k udeležbi in sporoča, da bo odhod v soboto, 16. julija, ob 5. uri zjutraj iz Borovlj. Prijaviti pa se je treba najkasneje do sobote, 10. julija, ob 11. uri. Prijavni prispevek znaša 10 šilingov.

Razen prisotnosti na omenjeni zvezni športni prireditvi bo za vse udeležence še posebno zanimiv ogled Steyer-Daimler-Puch-ovih tovarn motornih koles v Thondorfu pri Gradcu v soboto, 16. julija od 9. do 12. ure. Predstavniki tovarne, ki bo vodil ogled, bo razkazoval celoten razvoj izdelave motornega kolesa od surovin preko posameznih delov in montaže pa do zadnjih preizkusov pred prodajo. Vsak udeleženec bo razen tega dobil tudi lepo izdelano spominsko plaketo.

zal na preteklo žrtev polno in junaško dobo dravogradskega prebivalstva.

Na zelo pripravljen in okusno urejenem prostoru na prostem je bilo nato slavnostno zborovanje. Po pozdravnem nagovoru predsednika Zveze borcev Kajžerja je povzel besedo republiški poslanec Janžekovič. V zgrajeni slavnostni besedi je obdelal pomen 10. obletnice osvoboditve in pokazal vse velike junaške čine jugoslovanskih narodov, katerih drobec so tudi žrtve in borba dravogradskega prebivalstva za svobodno življenje, za svojo ureditev domovine ter prizadevanje in napore Jugoslavije za mir v svetu. Govoru je sledila vrsta pesmi zbora SPD »Svoboda« in muzikalnih komadov godbe iz Mute.

Popoldne pa je bila velika tombola in nato ljudsko veselje.

Občinski praznik je prebivalstvo v Dravogradu praznovalo dostojno in resno, pa tudi v sproščenem veselju po prestanih žrtvah in trpljenju, iz katerega zorijo veliki uspehi.

Prežihovemu Vorancu bodo postavili spomenik

Pripravljalni odbor za 10. koroški festival v Ravnah na Koroškem nadaljuje z delom. Na prvi seji po festivalu je sklenil, da bo s pomočjo prebivalstva poskrbel za dostojen spomenik Lovru Kuharju — Prežihovemu Vorancu, največjemu sinu Koroške. Sredstva, pridobljena z nedavnim festivalom, bodo uporabili kot osnovno glavnico za izpolnitev te naloge.

Stane Novak:

Ž•A•B•J•I Z•B•O•R

Škoda, da ne živi v naših mlakužah več vrst žab, ker bi bila potem godba dosti vselejša. Večerno regljanje naših zelenih žab je sicer prikupno, a preveč uspavalno in enolično. Vsekakor bi bila godba dosti lepša, če bi se tem pridružile še zelene rege. Te so sicer majhne, komaj štiri centimetre dolge in žive na drevju. Proti večeru in ob soparnih dneh se krepko oglašajo: krek, krek, krek! Rega velja za dobrega vremenskega preroka. Ljudje pravijo, da z regljanjem naznanja dež. Zaradi tega jo nekateri drže v stekleni kadci z vodo, kjer žre mokarje, muhe in pajke. Kmetije jo imenujejo zeleni proročič, ker cenijo njeno vremensko napovedovanje. Urhi ne bi posebno poživili večerno regljanje, ker je njihov glas preveč otožen. Ob grlu imajo dva nepopolna zvočna mehurja in njihovi žalostni: u, u, u! so precej tihi in ne bi bili kos kričavim zelenim žabam.

Okate, žvižgavke iz vroče Amerike se podnevi skrivajo po stoječih mlakah, v večernem hladu pa skakljajo po travi in se oglašajo žvižgaje. Tele bi pa že malce poživile regljanje naših zelenih žab.

Ako bi jim pa priskočili na pomoč kovači iz Brazilije, ki žive visoko na drevju kraj mlak, rek in močvar, bi bil zbor že dosti popolnejši. V pomladanskih nočeh se v skupinah oglašajo. Njihov glas zveni, ko da bi kovači nabijali s kladivi po kovinski plošči.

K najglasnejšim godcem žabjega pokolenja sodi ameriški mukavec, ki je dva decimetra dolg. Kadar se jih po več sto zbere na svatovanje, tedaj bi njihove glasove lahko zamenjali z mukanjem govodi.

Zelena krastača, ki živi v zapadnoafriških stepah, se oglašja kot tujerodna ptica in zateglo reglja. Srednjeafriška bobnarica pa vzpodbuja s klicanjem, ki spominja na bobnanje. Spet druga afriška žaba zamolklo škriplje ko basova struna, a tretja se dere kakor hripav pes.

Mnoge žabe se oglašajo podobno, ko da bi svirale na dude. Srpaš, ki živi v juž-

noafriških močvirjih, se glasi kakor murren, a vehovka joka otožno, ko zapušče no dete v zibel. Po gričevnatih predelih Evrope živi v senožetih, duplinah, navadno blizu potočkov zvonar, ki se zvonko oglašja.

Ako bi živele v naših vodah vse omenjene vrste žab, bi imeli tako imenitno godbo, da bi se lahko naslajali ob njej.

Živali na straži

Neke noči so hoteli tatovi pokrasti živali. Plazili so se okrog hleva. V hlevu je bil petelin, poleg njega racman in razen njiju je bil še gosak. Brž se dogovorijo, kaj bodo storili. Odločijo se, da postavijo stražo. Prvi je stražil petelin, drugi racman in zadnji gosak. Čakajo tako na straži in čakajo, pa dočakajo nazadnje tatove. Tedaj se oglašijo petelin:

»Ko-ko-ko, kdo je to-to-to?«
Tako j za njim se oglašijo racman:
»Primi ga-ga-ga, primi ga-ga-ga!«
Ko tatovi to zaslišijo, se poženejo v beg. Tedaj pa zakriči za njimi še gosak:
»Lovi ga-ga-ga, lovi ga-ga-ga!«
Tatovi so tako bežali, da so se kar iskre kresale...

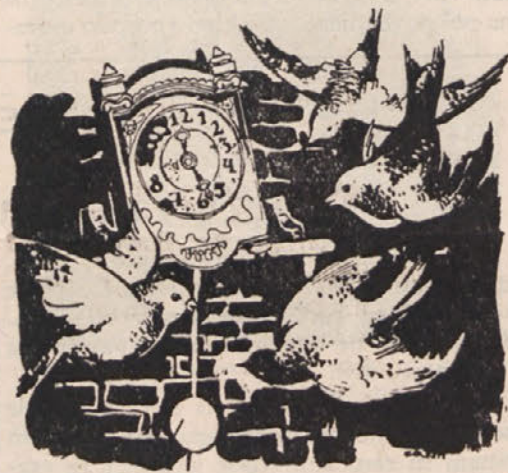
STARA URA

— Ne morem, — je vzdihnila stara ura, — nisem navita...

Linica je razmišljala. Treba je pomagati, toda kako?

Ptičice, ki so si gradile gnezdece pod napuščem, so veselo skakljale in žvrgolele. Ko so opazile, da je linica zamišljena, so začudeno obmolknile.

— Zdi se, da si zelo zaskrbljena, — ji

je dejala najstarejša ptičica. — Ali ti lahko kaj pomagamo?

In linica je povedala ptičicam, kaj jo muči.

Tedaj pa je ena od ptičic vzkliknila:

— Juhu! Mislim, da sem našla rešitev! Moji bratci in sestrice bodo poganjali nihalo toliko časa, dokler zvonček v uri ne bo začel zvoniti.

Rečeno — storjeno. Kakih deset ali

Vida Taufer:

Češnje

Češnje v vrtu se rdečijo, Neček nanje čaka, mimo njih koraka, prepočasi mu zoriyo.

Tudi Janez čaka nanje, čaka Marijana, vedno nasmejana, dolgo se ji zdi čakanje.

Čaka Tonček, čaka Dreja, vsi jih že želijo, a jih ne dobijo, saj je previsoko veja.

Spodnja veja je visoko, vsak jo samo gleda in tako, seveda, ne doseže češenj z roko.

Kmalu v hiši bo veselje, stric jim jih nabere, prav lepo opere in izpolni vroče želje.

Takrat bodo češnje rdeče, to bodo zobali, znjimi se sladkali, lica jim porde od sreče.

Reprodukcijski večer glasbene šole Formanek

Letošnji reprodukcijski večer učencev glasbene šole Formanek v Celovcu je bil ponoven dokaz izredne sposobnosti priznane in priljubljene glasbene pedagoške učiteljice profesorice Franciske Formanek.

Od manjših eno- in dvoletnih pričetnikov pa do večletnih učencev so s svojim igranjem na klavirju pokazali vsi razveseljivo znanje tako v tehnični igranja kakor tudi v poglobitvi v snov. Dobro zbrani spored je bil prilagojen znanju učencev in pokazal hkrati pedagoško sposobnost profesorice Formanek, kako zna voditi svoje učence postopoma do občudovanja vrednega igranja.

Že med mlajšimi so se posebno izkazale Helena Formanek, Sieglinde Hassler, Rozalika Prušnikova, Nora Ulbl, Ingeborg Martinjak in Herman Rainer, med-

tem ko so starejši učenci skoro brez izjeme pokazali visoko znanje. Brez dvoma najboljša sta bila Gottfried Leinschütz in Karoline Biedermann.

Uspeli večer sta s svojim sodelovanjem poživila profesor Meister (gosli) in čelist L. Corielli, ki sta s sodelovanjem učencev izvajala dela Campagnolija, Tartinija, Mozarta, Straussa in Beethovna.

Na koncu so hvaležni učenci obdarovali priljubljeno učiteljico, ki že trideset let skromno in tiho vzgaja mladino v glasbi, s cvetjem; presenetila pa sta sivolaso učiteljico za tridesetletni jubilej še dva prvih njenih učencev in sicer dr. H. Christof iz Solnograda in prof. Fürpass iz Beljaka, ki je jubilejantki na čast izvršeno zaigral arabesko Claudeja Debussyja.

Ivan Potrč: 20 NA KMETIH

Ne vem, zakaj mi je prišlo prav to na misel. Ognil sem se ji, da bi šla mimo, čeprav na pašniku ni bilo nikake poti, ona pa se je oddihala in se ozrla za mano.

»Zmetna hoja,« je rekla, »sem čez ribnike sem prišla...« — ko da bi jo bil vprašal, od kod. Sklenila je roki, da je zarožljalo — v eni je nosila molek, v drugi velike štirioglate molitvice z materino dušico — in povprašala: »Jezus, kaj še nisem na Toplekovem?«

»Ste,« sem rekel.

Jugla je pogledala po pašniku.

»Kaj, potlej je to Toplekova živad. Glej, glej,« se je začudila in se začela obračati za živadjo; nekaj ji je še po vsej priliki ležalo na pameti, jo skrbelo. »Kaj,« je povprašala, »ti nisi Toplekov?«

»Ne,« sem povedal na kratko.

»Bog se mu usmilil čez dušo, Topleku, zdaj je že pred večnim sodnikom. Toplek, on ja ni imel sina. Dve hčeri imajo? Dve deklinici?«

»Ja,«

»Saj sem to vedela, zdi se mi, da sem

vedela. Teh otrok skoraj ne poznam več; še mladega, to je pokojnega, sem komaj poznala. Poznala pa sem očeta — zibala sem ga. Mati so bili babica, in tako je potem prišlo, da sem ga tudi jaz ob priliki zibala. Vidite, vidite, zdaj pa je že mladi preminul, tako zarana ga je pobralo. Siromak je pač težko umrl — žensko in otroke, hčere, pustiti, vse z materjo vred, še mlade, to ni lahko, lahko mi verjame-te. Tega hrama se drži nesreča, že babica so pravili, tudi oče pokojnega ni šel po pravi poti s sveta; počil se je. Kaj je bilo poprej, ne vem, ne spominjam se več, ali babica so pravili... Kaj hočemo, ljudje smo, uboge stvari na tem svetu, ne moremo si pomagati, če je božja volja takšna — je pač taka hiša, ki se je je nesreča pri-jela, a česar se nesreča oprime, tega ne pusti tako kmalu in zlepa. Pravijo, da je najbolje, če se takega hrama od daleč ogibaš, a jaz sem vseeno prišla, meni, stari ženski, ne sreča ne more več tako blizu, polovica me je že na onem svetu, he...«

Zazdelo se mi je, da se je zasmejala, in nehote sem jo pogledal. Tenke, skoraj potegnjene ustnice kot pri suhi figi so se venomer pregibale, četudi ni več govorila; migale so tudi oči, živo, ko da bi poleg jezika samo še one živele na starki — in me motrile. Ne bi mogel reči, da se je smejala.

»Tāk, nisi Toplekov, kakšna žlahta pa vseeno si.«

»Ne, nisem, tudi žlahta ne.«

»Tak, si hlapček?« je bolj povedala ko povprašala. »Kateri pa si?«

»Sosedov, Hedlov sem,« sem zmomljal, zaradi hlapčka, kar mi ni bilo vseeno, pa sem rekel: »Tako sem pri hramu, pomagam. Nisem za hlapca.«

»Saj, dandanašnji je težko s hlapci. Moramo si pomagati, kakor pač vemo in moremo.«

Zamrmral sem, se obrnil in začel vpiti — nad kravami, vedno bolj so je siliti proti hramu; toda meni ni bilo, da bi jih gnal domov, na paši je bilo tako varno. Odšel sem v strmino, da bi jih zavrnil, za mano pa je odšla stara Jugla. Ves čas ji je tekel jezik.

»Hudo jih je doletelo, hudo. Stara se bo težko omožila, a tudi s hčerkama ne bo še nič, premladi sta. Pravim, rekla sem že, to je taka hiša, ki se je nesreča drži... Ubogi Toplek...!«

Še je govorila, toda jaz sem stekel za živino. Zavrnil sem jo proč od njive in se ustavil. Še vedno sem slišal Juglino govorico, le razumel je nisem več. Stresel sem se in se — ne vem, zakaj — spomnil na večje, ki so jih v starih časih na Grmadi sežigali. Ta bi zgorela, brez drv bi zgorela, mi je spreletelo glavo. Strašno sem jo zamrzil, še danes ne bi vedel povedati, zakaj.

Sonce je bilo visoko in še vedno nisem odgnal živine domov, ko sem zagledal

prihajati sèm od Toplekovih sestrí, Olgo in Marico; očitno sta spotoma od maše kropili. Šli sta mimo mene in slišal sem ju, kako sta se naglas menili.

»No, zdaj si bo pa naš pobec lahko katero zbral,« je rekla ena — bila je Marica. »Južek?« je nevedasto vprašala Olga.

»Kateri, če ne on? Koga pa še imamo?« Spogledali sta se in se v robce zahihitali. Ko da me sploh ne bi videli...

»Misliš mladi dve?« je povprašala Olga. »Kaj bi ti dve kiklici? Stara naj zmeša. Jaz bi jo že, če bi bila v njegovi koži. Stara je babnica in pol, cela spočita kobila.«

»Saj zaradi mene se naj obesi, na katero se hoče, na eno ali na vse tri, da nam le grunta ne bo kdo speljal.«

Znova sta se zahihitali; njuna sreča, da sta bili mimo. Ne vem, kaj me je zadržalo, da nisem planil. Siloma sem se krotil in zatem ujel, kako je Olga, zdaj z jezo, povedala:

»Prekleta baba, si jo videla, kako se je naštimala! Vsaj toliko bi naj počakala, da bi se ji ded do kraja ohladil. Stegovala je vrat, ko da bi ga samo ona imela.«

V kerki sta jo videli — kar zraslo mi je pred očmi: cerkev, jutranja maša, Toplečka in obe moji sestrí, kako stegujeta vratove ter vrag vedi zakaj sovražita Toplečko. Le zakaj je ne trpita?

Prignal sem živino domov in že med zapreganjem v hlevu začutil, da je po hiši napeto. Ženske so se držale, Toplečka ni

Zdravilne rastline

Betonica

Imenujemo jo tudi bukvice, latinsko *Betonica officinalis* ali *Stachys betonica*, nemško pa *Betonieziest*. Njeno latinsko ime pravi, da je to rastlina, ki koristi glavi, zato so jo že nekaj uporabljali za njuhanje pri glavobolu.

Imenovana rastlina spada v družino ustnatic in ima v zemlji trdno, trajno, debelo in močno razraslo koreniko, iz katere zraste kakih 30 in več centimetrov visoko, pokončno, četvero-robo, s trdimi dlakami poraslo steblo, z jajčastimi ali podolgovatimi, pecljati, s srčkimi dlakami pokritimi, na robu narezanimi, spredaj topo zaokroženimi, pri dnu srčasto izrobljenimi pritalnimi, nekoliko manjšimi, ožjimi in na krajših pecljih stoječimi stebelnimi listi. Rdeči, v vretencih stoječi cveti sestavljajo kratek valjast klas. Pterozoba čašica je zvonastoljakasta, venec pa cevast in razklan na dve enako dolgi ustni, katerih spodnja je trokrpa. Plod razpade v štiri rožke.

Betonika, ki cvete od julija do avgusta, raste po suhih peščenih travnikih, sončnih pobočjih in suhih gozdih. Zunanost rastline menjava po kraju, kjer raste.

Za uporabo v domačem zdravilstvu nabiramo liste, in sicer prej, preden rastlina vzcvete. Listi vsebujejo precej hlapnega olja, čreslovine, grenke snovi itd., vsled česar pospešujejo izločanje vode, topijo sluzi in odstranjujejo vetrove. Uporabljamo jo pri zasliženih pljučih, katarju, krvavem pljuvanju, naduhi, glavobolu, jetiki, pa tudi pri revmi, protinu ter pri obolenju ledvic, mehurja itd. Kot zdravilo pridejo v poštev čaj, sok, sirup in prašek. Čaj pripravimo iz posušene rastline (3 do 5 gr posušanih listov denejo na skodelico vode), medtem ko iz sveže rastline iztisnemo sok, ki pomešan z rožnim oljem zelo hitro prežene bolečine v ušesih. Nekateri ga priporočajo tudi pri vodenici in rumenici. Sirup (v pol litra betonikine vode deni četrt kg kandisovega sladkorja) in prašek priporočajo pri vseh zgoraj navedenih boleznih.

domala nobene zinila, Hana pa, ki je prišla šele po pozni maši — bilo je že proti poldnevu — se je zadirala, kolikor se je pač lahko, ker je bil mrljč v hiši.

Ljudje, ki so šli od maš in jim ni bilo preveč s poti, so prihajali kropit, čez poldan pa so ostale pri hiši Cafovka in nekaj tistih neogibnih več, ki so nenehoma nekaj sikajoče zebrale, da je bilo, kadar si šel mimo na stečaj odprte izbe s pokojnim, ko da bi šel mimo kapele. Ne samo vrata, tudi sprednja okna so bila na stečaj odprta, da je vleklo in da je bil po vsej hiši duh po vosku, po smrečju, po jesenskih rožah in po pušpanu; tiste večje so se tiščale peči, to tudi zaradi prepiha, gledale nekam prazno predse, ko da bi jim ne bilo za nič na svetu več, in so ves čas sikale in obračale molke.

»Južek, obedovat pridi!« me je poklicala Tunika.

Odšel sem za njo iz hleva in našel vse tri, kako so v kuhinji jedle, vsaka zase, in molčale.

Prinesel sem si stol iz prikleta in obstal sredi kuhinje. Miza, pravzaprav polica za pomivanje, je bila ob steni, a one tri so sedele vsaka na svoji strani, da nisem vedel, kam in med kateri dve se naj zrinem. Stopil sem zadaj, za Hano in za Toplečko, in obstal.

»Hana!« je zaklicala Tunika.

»Kaj?« jo je ta trdo povprašala in jo pisano pogledala.

Gospodinje se mnogokrat pritožujejo, da se jim vloženo sadje ali zelenjava ne drži. Marmelada se jim skisa, kumarice jim plesnijo in so vse kalne, steklenica s paradižnikovo mezgo pa jim eksplodira. Vse nedostatke gospodinje skoraj dosledno pripisujejo receptom, češ da niso pravi, na svoje napake pa kaj rade pozabijo.

Ako hočemo imeti dobre in trpežne shranke, moramo upoštevati naslednje nasvete: Za vložitev pripravljeno sadje in zelenjava mora biti prvovrstna, posebno še takrat, če sadje in zelenjava ne kuhamo, ampak vlagamo v kis, sol, ali ju zorimo na soncu itd. Kadar pa ju konzerviramo s segrevanjem, moramo izrezati vse obtočene, nagnite in uvele dele rastlin ali plodov. Uvele zelenjave ne ulagajmo, ker je izgubila že velik del vitaminov. Znano je, da je slabo shranjena, uvela špinaca po šestih dneh brez vitamina C.

Posoda za konzerviranje mora biti skrbno očiščena in razkužena. Skrajno snažen mora biti tudi prostor, v katerem delamo, in prav tako vsi pripomočki, ki jih uporabljamo pri vkuhanju, kot n. pr. sklede, žlice, pasirka in cedilo ter drugo. Še tako po predpisih spravljani shranek se ne bo držal, če je shramba okužena z glivicami, ki povzročajo gnitje, kisanje, plesen itd.

Posodo dobro umijemo, nato prekuhamo ali pa jo razgrejemo v štedilnikovi pečici. Za ta način je primerna predvsem manjša posoda.

Posodo pa lahko tudi žveplamo in to na ta način, da nataknejo košček žveplenega traku na žico, ga prižgemo in z žico držimo v posodi. Dobro je, da je posoda pri tem nekoliko nagnjena oziroma na pol poveznjena. Steklena posoda mora-

mo najprej ogreti, da ne počí. Ta način razkuževanja je posebno primeren za leseno posodo, v kateri nameravamo shraniti stročji fižol, kumarice, papriko in podobno.

S tem, da smo razkužili posodo, pa še ni vse opravljeno. Važna je tudi shramba, kamor postavimo posodo z vkuhanim sadjem ali zelenjavo, da je čista in razkužena. Najprej razderemo različne police in vse dele pomijemo ter znosimo na sonce, da se temeljito posušijo. V zelo zane-marjenih shrambah je priporočljivo, da police najprej obrišemo s krpo, ki smo jo namočili v raztopini hipermangana in vode in šele nato poribamo z vročo vodo. Stene shrambe pobelimo in jo nato teme-

ljito prezračimo, da se osuši, ker vlaga pospešuje razvoj škodljivih bakterij, ki jih je v zraku vse polno in se razmnože, če imajo za to ugodne pogoje.

Važno je, da odnašamo iz shramb ali iz kleti, kjer imamo spravljeno konzervirano sadje ali zelenjavo, vse načete posode, na primer kozarce marmelade. Če čistimo zelenjavo, konzervirano v kis, soli i. pd., ne mečimo otrebkov kar v kot, prav tako ne zamaškov, celofanskega ali drugega papirja. Prostor mora biti vedno skrajno snažen, prav tako pa tudi posoda. Ako bomo upoštevali gornje napotke, bomo imeli vedno dovolj dobre zelenjave in sadja, škodljivci pa bodo tako uspešno premagani.

Dajmo dojenčkom čim več sadnih sokov

Zaradi izrednega bogastva na vitaminih so sadni sokovi priporočljivi ne samo za odrasle, marveč so izrednega pomena tudi za dojenčke. Strah staršev, da sveže sadje, oziroma sok, škoduje prebavi, je največkrat neupravičen. Moderna znanost o otroških boleznih celo predpisuje, da matere redno dajejo dojenčkom čim več sadnih sokov. Kakor hitro je otrok star mesec dni, že lahko uživa pomarančni ali tudi paradižnikov sok. Kasneje se pomenuje z zdravnikom in le z njegovim pri-voljenjem nudimo dojenčkom česnjeve, jabolčne, korenjeve in druge sokove.

Sadni sokovi so nujni dodatek k do-jenčkovi prehrani zaradi tega, ker vsebujejo dovolj vitamina C, katerega je premalo v materinem mleku. Dojenčku dajemo vedno le hladen sok, da s kuhanjem

ne uničimo vitaminov in s tem vrednosti soka.

Če pije dojenček pomarančni sok, potem izberemo za to zrel in sladek sadež. Sok precedimo in ako se nam zdi preki-sel, mu dodamo še nekoliko sladkorja. Paradižnikov sok pripravimo na isti na-čin. Ta je najboljši iz svežih plodov. Če pa nimamo teh, ga lahko zamenjamo s sokom res dobre konzerve. Najbolj pri-poročljivo je, da dojenček izmenoma uživa zdaj pomarančni, zdaj paradižnikov sok. Dajemo mu ga po žlički, in le če ga tako ne mara piti, po steklenički. V tem primeru ga pomešamo z nekaj vode in sladkorja. Otroku, ki na noben način ne mara piti sadnega soka, dajemo vitamin C v tabletah, ki jih raztopimo v mlečni vo-di. Čez deset dni zopet previdno poizku-simo s sokom.

Nikdar pa pri tem ne smemo pretiravati, poznati moramo pravo mero. Za dojenčka, ki je dovršil en mesec starosti, zadostuje ena kavna žlička soka dnevno. Vsak naslednji teden dajemo dojenčku po eno žličko več, tako da čez tri mesece popije že četrtno skodelice soka dnevno, ko je star eno leto, pa naraste množina že na pol skodelice dnevno.

PRAKTIČNI NASVETI

Srebrnino operemo prav dobro z vodo, v kateri smo kuhali krompir.

Delikatne čipke bodo postale bolj od-porne, če jih pomočimo v malo osladka-no vodo, preden jih zlikamo.

Več jajc bodo nesle kokoši, če jim bo-mo teden dni pokladali po nekaj zrn ječ-mena, ki smo ga nekaj ur namočili v vo-di in soli.

Okvirje bomo zavarovali pred lesnim moljem na ta način, da jih namažemo na zadnji strani z bencinom.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Nalezljiva kožna bolezen — šen

Šen je nalezljivo vnetje kože. Cela, zdrava koža nas varuje boleznimi. Če pa je koža ranjena tudi samo neznatno, tako da rane niti ne opazimo, lahko nastane na tem mestu šen.

Šen se pojavi najraje na obrazu, ker je koža tam nežna in izpostavljena raznim ranam in ranicam. Kdor je bolan za raz-jedo na nogi, tudi lahko dobi okoli rane šen.

Najprej dobi bolnik visoko vročino, potem se pokaže okoli okuženega mesta rdeča oteklina, ki se naglo širi po okoli-ci. Že čez nekaj ur je obraz lahko ves za-teklen in rdeč. Na tej oteklini se včasih napravijo tudi večji ali manjši mehurji, ki so napolnjeni z bistro tekočino. Šen včasih potuje po površini telesa, prvotno obolela koža je že zdrava, ko zajame šen

bolj oddaljena področja kože. Nezdravljena se bolezen včasih vleče prav dolgo, pri primernem zdravljenju pa hitro po-neha. Bolezen se čez krajši ali daljši čas zelo rada povrne. Šen torej ne zapušča imunosti, nasprotno, kdor ga je enkrat prebolel, ga vdrugič laže dobi kot tisti, ki ga ni še nikoli imel.

Zdravljenje boleznimi je zelo uspešno. Ker je bolezen kužna, čeprav ne zelo, so-di bolnik v bolnico. Bolnik s šenom je ne-varen posebno za ljudi, ki imajo odprte rane, in za porodnice. Slednje lahko do-bijo od takega bolnika neposredno ali preko okuženih rok babice porodno vro-čico (sepsa), ker je povzročitelj obeh bo-lezni isti: če pride v ranjeno kožo, povzroča šen, če pa pride po porodu v maternico, povzroča zloglasno sepsa.

»Ogni se no malo. Ali je cela miza tvoja?«

Zdaj se je sestra ozrla in z zadnjico, ne da bi vstala, zrinila stol proti Tuniki, da sem lahko sedel med Toplečko in Hano.

»Jezus, kakšni ste!« je zastokala To-plečka, dvignila predpasnik in se obrisala, da sem lahko za sveto mislil, da se joče; nisem si je upal pogledati.

Nato smo molčali in si nosili juho. Za-tem se je Toplečka dvignila — ona je ku-hala — in postavila na mizo naslednji dve skledi, krompir za narezano kuhano govedino in z endivijo. Nato je Hana vprašala, naglas in skoraj malo preveč nestrpno:

»Strica Rudla še ni?«

Lahko je vedela, da ga še ni, vendar je vprašala. Spreletela je s pogledom po vseh nas treh okoli mize, obstala na Toplečki, ko da bi bila ona dolžna odgovoriti, in še enkrat, enako nestrpno ko prej, zinila:

»Meni so rekli, da bodo še pred pol-dnevom tu, kar od maš pridejo...«

Nobeden ni nič rekel in Toplečka se je morala ozreti po hčeri.

»Kaj me toliko zijaš?« je zastokala, za-tem pa rekla: »Vsaj danes me pustite, vsaj danes, ko njega pokopavamo.«

Znova je dvignila predpasnik, a preden ga je prinesla do oči, je vstala in odšla iz kuhinje — strašno in dušeče je zahlipala.

»Pustila bi mater!« je rekla Tunika.

»Pustila... Kaj veš ti?« jo je zavrnila Hana.

Zdaj se je tudi mlajša, Tunika, dvignila. Ostala sva sama s Hano; ona ni pustila obeda. Hodil sem z očmi od sklede do sklede, da mi ne bi bilo treba Hane pogledati, in čutil sem neki strahoten od-por do vsega, kar je pri mizi delala; kako je zajemala, kako je nosila ko kakšna snaha, ki se ne zmeni za nič okoli sebe, in kako žveči govedino, kako si pomaga pri tem opravilu s prsti. Hvala bogu, sem si mislil, prav lahko da zadnjič obedujem z vami, da vas zadnjič prenašam. Kar od-dahnil sem si, ko sem pomislil, da lahko odidem — in da bom tudi odšel.

Vseeno pa sem si lahko mislil, da je bi-lo nekaj med njimi, preden sem prišel k obedu: med njimi, se pravi, bolj med To-plečko in Hano in med stricem Rudlom. Še malo mi ni padlo na pamet, da bo še tisti dan usekalo in zagrmelo — na samega pogreba dan, komaj bomo pokojnega pokopali.

Pokopavanje je bilo domenjeno za ob-štirih, a ker je bilo do Rogoznice kakšno poldrugo uro, poti pa so bile slabe, smo morali pokojnega ob dveh dvigniti — kar se pravi, da se je vse tisto s pogrebom za-čelo koj po tem napetem obedu in da so, komaj sem pospravil kosilo, pogrebci, so-sedi in žlahta že začeli prihajati in se zad-njič, s pokrižavanjem in s škropitvijo, po-

slavljati od gospodarja na Toplekovem, od zadnjega Topleka.

Moram povedati: imel sem srečo, da je prišel k pogrebu tudi Šerugov tesar, in da je on zabil krsto, tako je meni ni bilo treba — ni mi pa ušla nošnja. Nosili so po štirje in se menjavali, pri meniški hosti pa je Rudl pogledal nazaj, me našel z očmi in mi pokazal proti krsti — nič ni pomagalo, moral sem tudi jaz pod nosila. V levi sem držal klobuk daleč proč od se-be, s pravo pa sem držal nosila, ki so se pozibavala na ramenih, da sem jih čutil do kosti, kakor je pač bila steza kotanja-sta in kakor so ostali trije nosači hodili in nosili. Še dandanašnji, dve tri leta bo tega, čutim ta nosila, ribanje nosil po ko-steh, slišim molitve pred krsto in žensko poževanje za njo; v spominu mi je ostala vsaka kotanja, vsak kamen, ki sem ga moral prestopiti ali obiti; v spominu mi je ostala dolga vrsta pogrebcev, čeprav sem se bal ozirati se nazaj; v spominu mi je ostala Toplečka, obe njeni hčerki, Ha-na in Tunika, ki sta hodili koj za krsto, in njun jok; zatem dolga Rudlova posta-va, ki je hodila poleg Toplečke in ki je ves čas nosila glavo nekam togo in po-konci; zatem njegov beli in hladni po-gled, ko da bi prišel k pogrebu sodnik, pred katerim ni milosti; in zatem mati nekje zadaj in sosedje... skratka, dolga vrsta pogrebcev.

(Se nadaljuje)

Misli k strniščni setvi

Čim je šla kosa preko žitnega polja, ji mora slediti že plug. V drugi polovici julija, ko sonce najbolj močno pripeka in je najmanj dežja, je čuvanje vlage v zemlji velike važnosti. Vsak zamujeni dan v tem mesecu pomeni zgubo enega tedna v avgustu.

Žita razmeroma dobro zasenčijo zemljo in omejijo izhlapevanje vlage v njej. Ko pa je žito požeto, pripeka sonce neposredno na odprto zemljo ter jo izsuši in zbije. Pod pripekajočim soncem poginejo tudi drobnoživke, ki predelujejo organsko snov zemlje, da postane rastlinam dostopna. Če pa njivo takoj preorjemo, se strnišče ter korenine rastlin, ki jih računamo ca. 35 q po ha, pričnejo kmalu razkrajati. Zemljo smo na ta način že dobro pognojili. Dvakratni podor dobrega strnišča v enem letu ima isto gnojilno vrednost, kakor 150—200 q dobrega hlevskega gnoja.

Pri strniščnih posevkih je vegetacijska doba kratka, od njih pa pričakujemo velik pridelek. Važno je, da vemo, kdaj bomo strniščno krmo najbolj potrebovali, za siliranje, za jesensko ali za zgodnje-vigredno zeleno krmiljenje. Tem potrebam primerno moramo izbirati tako rastline kakor tudi čas setve. Na beljakovinah bogato krmo dajejo predvsem metuljnice, vendar je njihovo seme drago. Metuljnice so poleg tega tudi močno občutljive za mraz in bi jih morali pokrmčiti že pred prvim jesenskim mrazom. Samih metuljnic ni mogoče sejati, ker nujno potrebujejo oporo drugih rastlin. Le-to pa jim nudimo z žiti, bobom, sončnicami in koruzo.

Najvažnejše strniščne krmne rastline so koroza, sladkorni sirek, sončnice, grašica, njivski grah, bob, sladka lupina, jara rž, ječmen, bar, oves, proso, repica, ogrščica, lihoogrščica in gorjušica. Lahko pa poskusimo tudi z aleksandrinsko deteljo.

Najboljše in zlasti na beljakovinah bogate, toda zelo drage so naslednje krmne mešanice za težke zemlje:

150 kg grašice in 40—50 kg ovsa ali 100 kg grašice, 60 kg njivskega graha ali peluške ter 50 kg boba ali pa 120 kg grašice in 5 kg oljne repice ali ogrščice.

Na lahki peščeni zemlji se bomo raje odločili za grah z žitom. Pridelali bomo manj beljakovin, toda pridelek bo zane-

sljiv, seme pa je tudi mnogo cenejše od prej imenovanega. Mešali bomo:

100 kg graha, 40 kg ovsa in 20 kg ječmena ali 60 kg graha ali grašice, 40 kg volčjega boba, 50 kg ovsa in 60 kg ajde ali jare rži.

Sedaj pa še nekoliko o pripravi zemlje in oskrbi posevkov.

Njivo je treba takoj po žetvi srednje globoko preorati. Na surovo brazdo damo umetna gnojila. Strniščnim posevkom s hlevskim gnojem ne gnojimo, ker v tem kratkem razdobju ne pride do učinka. Kjer le gre, bomo sejali s strojem.

V razmeroma kratkem času pričakujemo od strniščnih posevkov velike pridelke. Vsled tega je razumljivo, da jim mo-

ramo nuditi tudi dovolj hranilnih snovi v obliki umetnih gnojil. Metuljnicam moramo nuditi dovolj fosforne kisline v obliki superfosfata ter kalijeve soli, dočim jim nudimo dušik le v prvi mladostni dobi. Ako pa imamo v mešanici le malo metuljnic in ako prevladujejo žita oz. koroza, je potrebno, da poleg dobrega gnojenja s fosforjem in kalijem damo tudi večje količine nitramoncala.

Za srednje dobro gnojenje smatramo na ha površine naslednje količine:

400—600 kg superfosfata
200—300 kg kalijeve soli
150—200 kg nitramoncala

Če pa v mešanici prevladujejo metuljnice, zadostuje 75—100 kg nitramoncala.

Ferdo Hobel

Pričnimo z obnovo sadovnjakov

Izrazit primer obnove sadovnjakov nam nudi Švica. Kakor povsod v zapadni in srednji Evropi, je tudi švicarski kmet svojčas oziroma še do pred kratkim sadil sadna drevesca brez vsakega načrta. Sadil je pregosto, sorte in plemena pa je vse vprek mešal med seboj. Zaradi tega je bila kvaliteta pridelanega sadja ravno tako slaba kot je pri nas. Ker pridelava Švica velike množine sadja, ga mora tudi izvažati. Zaradi slabe kvalitete švicarski kmet svojega sadja skoraj ni mogel več prodati, ker so kupci dobili boljše sadje iz Italije in drugih sadjarsko naprednih držav. Sadje mu je gnilo in ga je mogel uporabiti kvečjemu za žganjekuho. Žganjekuha pa je v normalnih časih pri sadju neizplačljiva zadeva.

Te okoliščine so napotile švicarskega kmeta, da je pričel sekati stare in urejati nove sadovnjake. Švicarski kmetje imajo dobro organizirane zadruge in sadjarska društva, ki so povezana v centralno organizacijo. S pomočjo teh je že večina švicarskih sadovnjakov obnovljenih in sicer popolnoma načrtno. Vsaka pokrajina ima prejšnji sortni mišmaš precepljen na par sort, ki se obnesejo in jih potrošnik zahteva. Z odstranjevanjem odvisnih dreves so sadovnjake razredčili. Gnojenju, redčenju krošnje in škropljenju posvečajo veliko pozornost. Vsa ta dela vrši — seveda na račun sadjarja — sadjarska združba, ki ima potrebne strokovne delavce.

Danes pridelava švicarski kmetijski sadjar veliko kvalitetnega sadja, ki ga domači potrošnik rad kupuje in veliko več potroši kot prejšnjega slabega sadja. Švicarsko sadje je priljubljeno tudi v drugih državah, povpraševanje za njim raste iz leta v leto.

Ista obnova sadovnjakov je potrebna tudi pri nas. Sadjarstvo je in bo ostalo pomembna gospodarska veja naših kmetij.

Brez obnove sadovnjakov naše sadjarstvo ne bo rentabilno. Le načrtna obnova

sadovnjakov nam bo pripomogla k rednejšim letinam in h kvalitetnemu sadju. Oboje je potrebno. Neizplačljivo je sadjarstvo, če imamo samo vsako drugo ali celo tretje leto sadno letino in če je sadje slabo.

Z enim mahom naših sadovnjakov ne moremo obnoviti. Obnova se bo vlekla več let. Pričeti z njo pa bo treba že letos.

Taki so mnogi naši sadovnjaki. Tukaj je obnova nujno potrebna!

Že sedaj ob vegetaciji opazujemo drevesa, katera bo treba odstraniti. Sedaj lažje razločimo zdravstveno stanje drevesa kot ob času počivanja. Že sedaj pa je tudi treba misliti na nakup sadnih dreves, ker sedaj lahko dobimo sorte, ki jih želimo. Ob času počivanja bo treba iti resno na delo. Pri načrtni obnovi naših sadovnjakov in njihovi oskrbi bodo čedalje bolj potrebna in prišla do veljave sadjarska društva in zadruge.

Inž. Marko Polcer

Več pozornosti negi parkljev

Med najbolj pomembnimi opravili pri živini sta oskrba in nega živali. Zelo važna je zlasti nega parkljev. Ne moremo si misliti dobre črede, v kateri bi živali ne imele negovanih parkljev. Zdravi parklji so potrebni ne le za to, da se žival dobro počuti, marveč ker tudi omogočajo, da žival razvije svoje proizvodne sposobnosti. Zato vsi dobri živinorejci posvečajo veliko skrb negi parkljev. Na kmetijskih šolah in daljših živinorejskih tečajih pa bi morali udeležence praktično in teoretično izučiti, kako je treba negovati parklje.

Zaradi slabega oskrbovanja parkljev se zmanjša molznost krav za 5—20 %, kar znaša pri povprečni molznosti 2000 litrov mleka na leto zmanjšanje za 400 litrov ali 640 šil. na kravo, ki jo krmimo tako, kakor je treba za 2000 litrov mleka. Rejec, ki zanemari parklje, plačuje zelo drago svoje neznanje. S tem pa tudi greši proti svoji družini, ker jo prikrajša za dohodke; prav tako greši proti živali, ker dopušča, da žival trpi.

Zakaj se zaradi zanemarjenih parkljev tako zelo zmanjša molznost? Zanemarjeni parklji povzročajo živali neugodje in bolečine. Žival postane nemirna in prestopa z noge na nogo. Zaradi zmaličenosti parkljev nastopajo spremembe na členkih, tetivah in kosteh na nogah. Vse to pa povzroča živali bolečine; zaradi bolečin je žival manj ješča in slabo izkorišča

krmo. Zato izgublja na teži in molznosti, nastopajo pa tudi različne druge motnje. Niso majhne tudi izgube pri bikih zaradi slabega oskrbovanja parkljev. Mladi biki, ki imajo dolge in nepravilne parklje, le s težavo skačejo. Težji biki pa prenehajo kaj kmalu plemeniti. Tako gredo velikokrat v zakol najboljši biki v starosti, ko bi bili najbolj primerni za plemo.

Tudi pri brejih kravah z zanemarjenimi parklji nastaja velika škoda. Breje krave bi se morale precej gibati. Živali s slabimi in pokvarjenimi parklji pa nerade hodijo ali stoje ter najrajši leže. Parklji so večkrat krivi težavnih porodov, pa tudi nesreč pri porodih. Breje krave zelo pazijo in se ogibajo pri hoji vsakega kamna, ko pa imajo dolge parklje, stopajo nerodno in jim lahko spodrsne. Zato si nategnejo žile na nogi ali si celo zvijejo nogo. Takšne nesreče se navadno dogajajo pri boljših in težjih kravah. Zanemarjeni parklji so nevarni zlasti tam, kjer nastopata slinavka in parkljevka. V razpokah parkljev ostane leglo okužbe. Vлага in toplota omogočata, da se okužbe v parkljih drže dalje časa. Živali z neoskrbovanimi parklji so torej stalna nevarnost, da se od njih okužijo druge živali, bodisi pri prevozih bodisi kjer koli drugje. Zaradi tega v Švici in nekaterih drugih deželah z zakoni za zatiranje kužnih bolezni predpisujejo obrezovanje parkljev.

Inž. Erik Eiselt

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Kaj vse moramo vedeti pri gradnjah?

»Naš oče so rekli, da bi zgradili nov hlev za boljše vzrejo živine in drugih domačih živali«, pripoveduje sin posestnika hčerki sosedu, ki potem tudi pripomni: »Naš oče pa bi radi postavili novo hišo z enim nadstropjem, da bi imela družina več prostora, posebno še, ker se nameravam poročiti!« Tako večkrat razmišlja in se pogovarja med seboj mladina na podeželju. Konec teh razmišljanj je navadno samo vprašanje, če je za gradnjo potreben denar že pripravljen, ali če ga bo treba šele iskati in kje?

Denarno vprašanje je seveda eno osnovnih vprašanj in ga ni najlažje rešiti ali pa vsaj takoj ne. Včasih naši ljudje rešijo denarno vprašanje preko zadrug. — Najprej je treba razmisliti, koliko denarja bo potrebna za nabavo gradbenega materiala: opeke, cementa, kamna, lesa in drugih potrebščin, nato je treba preračunati, koliko bo treba plačati zidarjem, tesarjem in drugim delavcem. Nadalje je važno vedeti, ali se izplača zidati v lastni režiji, in končno, ali naj se vzame za to ali drugo zidavo doslej običajni gradbeni material ali pa kake nove sestavine, — če niso slabše, vendar pa cenejše. — Tudi v tem oziru se je že marsikaj spremenilo.

Vse te skrbi nas mučijo, preden se lotimo gradnje. Seveda je najbolje, da se obrnemo na poštene obrtnike gradbene stroke, ki v vsem dobro svetujejo. Preden se obrnemo na katerega koli obrtnika, si lahko že ogledamo dela, ki jih je ta ali oni že izvršil ter se posvetujemo z ljudmi, pri katerih je delal, da nam povedo, kako so z njegovim delom zadovoljni. — Pripeti se namreč lahko dvoje, ali da obrtnik pri računih, ki jih ni lahko kontrolirati, previsoko navija in se le navidezno priljuje, ali pa hoče res pošteno in poceni računati, pa se v svoji kalkulaciji zmoti in potem išče svoje kritje na različne načine, — posebno tako, da slabše dela, da ne upošteva gradbenih predpisov in s tem lahko povzroči veliko škodo.

To se predvsem lahko zgodi, če mora po pogodbi paziti na kvaliteten material, varčuje pa pri cementu, ali vzame za lesne konstrukcije slabši les, kakor predvideva gradbeni načrt.

Možno je tudi, da gospodar sam nakupi gradbeni material, pa se pri nakupu sam zmoti ali ga zmoti prodajalec. Zgodi se tudi, da obrtniki, ki gradijo, uporabijo proti vednosti gradbenega gospodarja slabši material, samo da bi bili čim prej gotovi, čeprav so prepričani, da bi bilo nujno potrebno vzeti boljši material. Les ne sme biti premoker, biti mora zdrav, trami ne smejo biti prešibki, dovolj mora biti cementa ipd. Pozneje enkrat se šele pokažejo slabe posledice na stavbi sami, ki so vzrok prepirov in čisto tudi pravd, ki ne koristijo niti gospodarju niti obrtniku. Tudi dandanes se marsikdo boji začeti s kako gradnjo, če vidi tu in tam slabe izkušnje, kar navadno bolj pade v oči, kakor pa dobro opravljeno delo in lepe gradnje, ki jih nihče ne hvali.

Vse te nevarnosti in možnosti so napotile naš list, da opozarja bralce ne samo na zakonite predpise sploh, ampak tudi na posamezne slučaje sporov in nevarnosti, ki se pri raznih gradnjah prav mnogokrat pripetijo.

Ob tej priliki pa se srečamo najprej s predpisi, ki se tičejo v prvi vrsti gradbenih pogodb kot take, ki jo imenuje zakon delavno ali izvršilno pogodbo (ali nemško Werkvertrag).

Glavni predpis se glasi, da je podjetnik dolžan, da izvrši prevzeto delo sam ali pod svojo lastno odgovornostjo.

Kako preženemo podgane iz hlevov?

Zelo uspešno sredstvo za preganjanje podgan iz hlevov in drugih podobnih prostorov je katran, ki ga je treba naliti v podganje luknje, ali pa namočimo v katranu cunje in jih zatakamo v skrivališča podgan. Smrad po katranu je podganam tako zoprn, da zapustijo hlev in se več ne vrnejo.

Množičen pojav krompirjevca

Iz vseh predelov Zilje, Roža in Podjune prihajajo poročila, da se je krompirjevec (Kartoffelkäfer) letos množično pojavil. Ponekod so na površini 1 m² našli po 30 do 50 hroščev in ličink. V enem primeru pa je bilo na 3 rastlinah nad 100 hroščev.

Kmetovalci! Nevarnost, da nas bo krompirjevec spravil ob pričakovani pridelek krompirja, je velika. Borba proti temu škodljivcu je nujna zapoved časa.

Kadar koli imate čas, posebno pa v sredo 13., 20. in 25. julija, pregledajte svoja krompirišča. Tudi če ste našli samo enega hrošča, škropite krompir. Učinkovita sredstva za uničenje krompirjevca so: Gesarol-Gamma, Gesarex, Arkotine B, Intox, Aktan in drugi. Dobite jih v drogerijah in kmetijskih zadrukah.

Istovrstno škropite tudi proti krompirjevi plesni in sicer z bakrenim kloridom.

Zatiranje mahu na travnikih

Mah na travnikih najuspešneje uničujemo spomladi s travniško brano. Močno zapleveljene travnike je treba branati s travniško brano vsako leto in celo po vsaki košnji. Izruvanega mahu ne smemo puščati na travnikih, marveč ga moramo odstraniti — pograbit. Mah lahko uspešno zatiramo s Thomasovo žlindro, ki vsebuje apno; apno pa je znan sovražnik mahu. Thomasova žlindra vsebuje tudi rudninske snovi, ki vplivajo, da mah začne pešati in da se ugodno razvijajo dobre trave. Navadno se ruša zaradi iztrebljenega mahu razredči, kar pa hitro popravimo, če travnik pognojimo s kompostom in posejemo travno mešanico.

Ob poskusu ustanovitve slavistične delovne skupnosti

Tako imenovani ustanovni zbor za ustanovitev slavistične delovne skupnosti za Koroško dne 30. junija, v Celovcu je bil za večino udeležencev dvojno razočaranje: razočaranje nad sklicatelji oziroma snovatelji te skupnosti, ki sami niso vedeli, kaj pravzaprav hočejo, in razočaranje nad glavnim referentom, univerzitetnim profesorjem dr. Matlom iz Gradca, ki v svojem napovedanem »uvodnem referatu o aktualnih slavističnih problemih« k stvari ni povedal prav ničesar. Tega dejstva niso mogla zakriti niti ne dolgo-vezna navodila za delovanje snujoče se delovne skupnosti. Le-ta namreč kljub dvo-urnemu razlaganju niso mogla navdušiti prisotnih interesentov, kar je prišlo posebno močno do izraza v popolnem molku ki je kljub pozivom na njo nadomestil predvideno diskusijo.

Ob vsej praznini iznešenega so bile očitne le prozorne težnje, da naj bi ta delovna skupnost nekako prevzela naloge proslulega nekdanjega »Südostinstituta«, da naj bi podobno kakor v tem tudi v njej slavistični »eksperti« vršili »kulturno misijo« in po svoje razpravljali o raznih političnih in gospodarskih vprašanih vzhodne in južnovzhodne Evrope kot na primer o titoizmu, o jugoslovanski notranji politiki, o procesu preosnove v zapadnem smislu v južnovzhodni Evropi, na Koroškem pa še prav posebno o problemih »jezikovne mešanice« in dvojezičnosti ter šele na posebno opozorilo ravnatelja deželnih uradov dr. Newoleta tudi o vprašanju člena 7 državne pogodbe,

ki je avstrijskega univerzitetnega profesorja po njegovi lastni izjavi interesirala predvsem le, v kolikor vsebuje določbe o izgubljenem premoženju, ker je baje tudi gospod profesor izgubil hišo in premoženje na jugu.

Najmanj je bilo govora o jezikoslovnih in literarnih vprašanih, — o teh je referent govoril le v nestvarni polemiki! — ki bi pač prvenstveno spadala v delokrog prave slavistične delovne skupnosti.

Tako je uvod v delovanje te skupnosti šel brez dvoma mimo cilja in je sedaj na imenovanem, neizvoljenem odboru, da ubere drugo pot, če hoče, da bo slavistična delovna skupnost postala res to, kar bi morala biti. Po našem pa so naloge slavistov na Koroškem predvsem v tem, da kot slavisti približajo svojim učencem in javnosti sploh slovanski svet, da svojim učencem vcepijo ljubezen do jezika, ki ga učijo in do ljudstva, ki ta jezik govori, ne pa, da kakor nekateri med njimi v javnosti odnosno v raznih družtvih kot so Südmark in podobna, delujejo proti slovenskemu ljudstvu, iz katerega izhajajo in katerega jezik in bogati narodni zaklad (noše, vezenine, plese in pesem) hočejo pokazati v tuji luči kot tujo last. To nalogo pa bodo koroški slavisti mogli vršiti le, če bodo končno prenehali z znanstveno nevzdržno teorijo o jezikovni mešanici na Koroškem in če jim končno »duhovna domovina« za slavistično znanstveno delovanje ne bo več še vedno po nacionalizmu in komaj minuli miselnosti inficirani Gradec, temveč široki slovanski svet, ki sega tudi sem na Koroško.

Doslej največja zaposlitev v Avstriji

Iz poročila, ki ga je izdal glavni odbor za socialno zavarovanje na Dunaju, je razvidno, da je bilo 1. julija tega leta 2.114.610 zaposlenih delavcev, ki niso samostojni obrtniki. To pomeni, da je število zaposlenih delavcev v Avstriji v mesecu juniju t. l. naraslo za 19.012 oseb. V primerjavi z junijem lanskega leta je število zaposlenih naraslo za 105.847. Doslej je število zaposlenih najvišje kar jih je kdajkoli bilo v Avstriji.

Po poročilu socialnega ministrstva s

koncem junija letošnjega leta je hkrati razvidno, da znaša stanje brezposelnih 76.552 in je za 43.975 manjše od junija 1954.

Glavni odbor za socialno zavarovanje ugotavlja, da je stanje zaposlenih naraslo predvsem na račun tujeskega prometa, ki doživlja širok razmah predvsem na zapadu Avstrije. Več zaposlenih pa je tudi v vseh drugih gospodarskih panogah Avstrije, razen v tekstilni industriji.

Beljak, avstrijska vrata na jug, vabi k ljudski slavnosti in prikazu zmogljivosti

Preko 136.000 obiskovalcev so našli lani na »beljaški slavnosti« s prikazom zmogljivosti gospodarstva ter odlično prirejenim »semenjem«. Prireditelj je bila dogodek, o katerem niso govorili samo na Koroškem, temveč tudi v vsej Avstriji in v sosednjem inozemstvu. Tudi letos bo staro trgovsko in prometno mesto Beljak, ki pomeni vrata na jug, v času od 13. do 24. julija v znamenju edinstvene prireditve in prizorišče srečanja stotisočih od blizu in daleč.

Beljak se kot eno najstarejših trgovskih mest v Avstriji naslanja pri tem na zgodovinsko izročilo, po katerem je leta 1225 cesar Friderik II. podelil mestu pravico za sejem 25. julija, in sicer 14 dni pred tem dnevom in 14 dni po njem. Dokazano je, da je bil ta sejem prvi v Avstriji. Čeprav ni znano, v kakšnem obsegu je mesto ta privilegij v stoletjih izkoriščalo, je gotovo, da je vladalo v zadnjih desetletjih stremenje, da bi to tradicijo nadaljevali. Po večletni prekinitvi so lani prvič priredili v zvezi z beljaškim semenjem veliko ljudsko slavnost s prikazom zmogljivosti koroškega gospodarstva. Letos bo prireditelj izvedena v še večjem obsegu. Tu- in inozemski gospodarski krogi priznavajo prireditvi poseben pomen, ker si prizadeva jačati povezavo med avstrijskim gospodarstvom in gospodarstvom naših sosedov Italije, Jugoslavije in Nemčije. Poleg tega bo prikaz zmogljivosti, kakor je letos v načrtu, slika mnogostranskega znanja in ustvarjanja obrti, trgovine in kmetijstva koroške zemlje. Prikazane bodo možnosti, ki so ugodne za trgovino dežele.

Preko gospodarskih nalog bo velika ljudska slavnost, ki bo deset dni ustrezala s pestrim programom, skrbela za sproščanje in zabavo. Podjetnemu beljaškemu županu, prezidentu deželnega zbora Se-reinigg, gre zasluga, da je s svojim širokogrudnim sodelovanjem in podporo

omogočil to koroško veleprireditelj v tem okviru. Prireditelj bo služila tujskemu prometu in gospodarstvu dežele ter znova dokazala pomen Koroške za povezavo ljudstev med Avstrijo in jugom. (Po Carl Maas-u)

Obiščite največjo koroško prireditelj

Ljudsko slavnost in semenje v Beljaku

od 13. do 24. julija 1955

z veliko poljedelsko razstavo

25 % popusta na progah avstrijskih zveznih železnic

Kmetovalci in sadjarji!

Že sedaj naročite sadna drevesca za jesensko saditev

Izbrana sadna drevesca vseh plemen in na debeljavcih, ki so odporni proti pezebi, nudi po ugodnih cenah

Drevesnica Ing. MARKO POLCER SPODNJE VINARE

Št. Vid v Podjuni — St. Veit / Jauntal

Zahtevajte prospekte in cenike!

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 9. julij:

8.45 Širni pestri svet: Velemesta v puščavskem pesku — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 14.35 Pozdrav nate — 15.35 Domači zvoki: Domovina ob Dravi — 16.20 Kličemo mladino — 17.15 Prima izbor — 18.00 Iz parlamenta — 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.)

Nedelja, 10. julij:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.00 Kmečka oddaja — 11.30 Po planini in dolini — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 18.30 Lepe melodije — 18.55 Nedeljski šport.

Ponedeljek, 11. julij:

10.10 Zabavna glasba — 13.55 Poročila in objave. Slovenske pesmi — 15.00 Otroška ura — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavnimi umetniki: Set Svanholm, tenor — 18.45 Za našo vas — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.20 Iz zlate knjige operete.

Torek, 12. julij:

8.45 Zdravniško predavanje — 10.50 Dobro razpoloženi dopoldne — 13.55 Poročila in objave. Zdravniški vedež — 15.30 Francoska glasba — 16.45 Kulturne vesti — 18.35 Oddaja za delavce — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci.

Sreda, 13. julij:

8.45 Iz ženskega sveta — 13.45 Poročila in objave. Iz domačih logov, poje zbor slovenskega prosvetnega društva Malošče — 15.00 Tirolska vabi — 15.45 Otroška ura. Za vse male ljudi — 17.10 Slavnimi umetniki — 18.35 Oddaja za delavce — 18.45 Okno v svet — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci.

Četrtek, 14. julij:

10.10 Dobro razpoloženi dopoldne — 13.55 Poročila in objave. Solistična oddaja, sodelujeta sonja Draksler in Bojan Adamič — 16.00 Španska glasba — 17.10 Slavnimi umetniki — 18.30 Govori UNESCO — 18.40 Gospodarski komentar — 20.20 Pri nas doma.

Petek, 15. julij:

8.45 Za dom in hišo — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.55 Poročila in objave. Od pravljice do pravljice (slov.) — 15.00 Predarlska vabi — 15.45 Otroška ura — 16.00 Glasba iz operete in filma — 18.30 Agrarnopolitični razgled — 18.45 15 minut s kvartetom „Fantje na vasi“ (slov.).

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Pregled tiska — 7.10 Zabavna glasba — 13.00 Kmetijski nasveti — 15.15 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature — 17.15 Plesna glasba — 19.00 Zabavna glasba — 23.00 Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 9. julij:

6.35 Pred mikrofonom so Veseli godci in Vaški kvintet — 7.30 Gospodinski nasveti — 12.00 Trideset minut zabavnih melodij — 13.10 Glasbeni mozaik — 14.40 Hrvatska narodna glasba — 18.15 Z narodno pesmijo v prijeten delopust — 20.00 120 pisanih minut.

Nedelja, 10. julij:

8.00 Otroška predstava — 9.30 Zbori poje slovenske narodne pesmi — 10.00 Družinski pogovori — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Zeleli ste — poslušajte! — 15.30 Po na-

ši lepi deželi — 16.00 Igra godba na pihala — 18.00 60 minut razvedrila iz Radia Sarajevo — 20.30 Športna poročila.

Ponedeljek, 11. julij:

6.35 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel — 7.30 Cicibanom — dober dan — 12.00 Znani pevci poje zabavne melodije — 14.30 Novi filmi — 14.40 Slovenske narodne pesmi pojeta Marija Gorenc in Jože Gašperšič, s harmoniko spremlja Avgust Stanek — 18.45 Radijska univerza — 20.00 30 minut južnih ritmov —

Torek, 12. julij:

6.35 Vesele in poskočne domače pesmi in plesi — 7.30 Gospodinski nasveti — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Poje pionirski zbor — 18.00 Zdravstveni nasveti — 18.10 Poje ljubljanski komorni zbor — 18.30 Športni tednik — 20.00 Po Dolenjskem in Beli krajini v narodni pesmi.

Sreda, 13. julij:

6.35 Slovenske narodne pesmi poje Slovenski oktet in Tri Polonce — 7.30 Pisan drobiž za pionirje — 13.10 Z glasbo v dobro voljo — 14.30 Za gospodinje — 18.10 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.45 Zunanepolitični feljton — 20.00 Z letošnjih dubrovniških letnih iger.

Četrtek, 14. julij:

6.35 Plesi jugoslovanskih narodov — 7.30 Gospodinski nasveti — 12.00 Operetne melodije — 14.30 Modni kotichek — 14.40 Ljudske pesmi iz Prekmurja — 16.20 Koncert po željah — 18.00 Domače aktualnosti — 18.50 Ljudsko-prosvetni obzorik — 20.00 „Četrtekov večer“ domačih pesmi in napevov

Petek, 15. julij:

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 7.30 Cicibanom — dober dan! — 7.45 Igra kvartet Jožeta Kampača — 13.10 Tisoč zabavnih zvokov — 14.30 O športu in športnikih — 14.40 Umetne in narodne pesmi poje zbor primorskih študentov — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.45 Iz kolektivov za kolektive — 20.30 Tedenski zunanepolitični pregled — 21.00 Oddaja o morju in pomorščakih.

H
O
F

Salzburger

Celovec — Klagenfurt

Lidmanakgasse 43

Naše cenjene goste posebej opozarjamo na specialitete na ražnju in na vinsko sobico

A. in W. Gregorčič

Prometna nesreča na Podkorenski cesti

Minulo soboto se je primerila na cesti na Podkorensko sedlo prometna nesreča. Z novo popravljenim tovornim avtomobilom so napravili poskusno vožnjo. Vozilo je bilo zasedeno s tremi nameščenci cestnega gradbenega urada, ki jih je spremljal še en mehanik. Pri vožnji navzgor je šlo brezhibno, nazaj pa je na neki precejšnji vzpetini odpovedal motor. Obstajala je nevarnost, da bi vozilo zdrvelo po klancu, vendar je bil šofer toliko prisotnega duha, da je še zavil v brežino. Avto je odbilo, toda šoferju se je še enkrat posrečilo, da ga je potegnil k brežini. Zaradi brzega in močnega sunka se je avto prevrnil. Na čudo je bil šofer sam lahko poškodovan, dočim sta odnesla Jožef Aichholzer in Heinrich Burchner težke pretrese možganov, Jožef Limpl iz Ziljice pa hude notranje poškodbe. Vse tri ponesrečence so prepeljali v beljaško bolnišnico.